Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 162 (7. 251) 1990 йил 20 июль, жума Баҳоси 3 тийин

«Правда» рўзномасида

«Келишув сари йўл» сарлавҳаси остида рўзнома мухбирининг КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Литва Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби М. М. Бурокявичюс билан суҳбати берилган.

Мамлакатимиз ҳаётига доир шу куннинг янгиликлари, фан ва техника янгиликлари, чет мамлакатлардан олинган телеграммалар, эртага СССР ҳудудида кузатиладиган қуёшнинг тўла тутилишига бағишланган «Қўшни юлдуз нури» сарлавҳали мақола эълон қилинган.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БЮРОСИДА

18 июль куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг навбатдаги мажлиси бўлди. Бюро КПСС XXVIII съезди қарорларини рўёбга чиқариш юзасидан Марказий Комитетнинг биринчи галда бажарилиши лозим бўлган ташкилий-сиёсий тадбирларини тасдиқлади. Ушбу масалани муҳокама қилиш чоғида XXVIII съезднинг йўл-йўриқларини тарғиб қилиш, тушунтириш ва бажаришга оид барча ишларни иқтисодиётни ривожлантиришнинг энг муҳим вазифаларини, етилган ижтимоий масалаларни рўёбга чиқариш, жумҳурият ижтимоий-сиёсий турмушини демократиялаш билан, миллатлараро муносабатлар кескинлигини пасайтириш ва ана шу муносабатларни такомиллаштиришга доир ишлар билан узвий боғлаб олиб бориш зарурлиги таъкидланди.

Марказий Комитет Бюроси партия комитетлари ва халқ депутатлари маҳаллий Советларининг вазифаларини фарқлаб олиш, сиёсий системада Советларнинг мавқеини ошириш юзасидан жумҳурият вилоятлари, шаҳарлари ва районларида амалга оширилаётган тадбирлар тўғрисидаги масалани кўриб чиқди. Мажлисда партия комитетларининг кўпгина биринчи котиблари Советларнинг раисларига тааллуқли ўз ваколатларини партия органлари орқали амалга оширишга уриниб, сиёсий калтабинлик қилаётганликлари таъкидланди. Улар вужудга келаётган кўп партиялилик шароитида реал ҳокимият органлари сифатида Советларнинг ролига етарли баҳо бермаслик қайта қуриш жараёнларига тўсқинлик қилишини ҳисобга олмаяптилар.

Советларда шу пайтгача партия гуруҳлари иш бошламаганлигини ҳам йўл қўйиб бўлмайдиган ҳолат, деб баҳолаш керак. Бунинг натижасида депутат коммунистлар партия йўлини ўтказишда якканаланиб қолганлар.

Қабул қилинган қарорда Бюро КПСС XXVIII съездининг қарорларига мувофиқ вилоят, шаҳар ва район партия комитетлари зиммасига реал ҳокимият органлари сифатида халқ депутатлари Советлари билан мутлақо янгича ўзаро муносабатлар ўрнатиш юзасидан аниқ-равшан тадбирларни амалга ошириш вазифасини юклади. Уларга барча даражадаги Советларда партия гуруҳлари фаолиятини жонлантириш вазифаси топширилди. Коммунистлар Советлар ишида иштирок этар эканлар, КПССнинг дастурий мақсадларига, ўз сайловчиларининг ҳоҳиш-иродасига амал қилишлари ва барча депутатларнинг бирдамлигига, сессияларда қабул қилинадиган қарорларнинг амалий руҳда бўлишига эришишлари зарур.

Қарорда партия комитетлари халқ ҳокимияти ва маҳаллий ўзини ўзи бошқарув органлари сифатида Советларнинг тезроқ қарор топишига кўмаклашишлари лозим эканлиги таъкидланади. Вилоят, шаҳар ва район партия комитетларининг Советлар раислари этиб сайланган биринчи котибларига халқ депутатлари маҳаллий Советлари ишининг долзарб муаммоларига эътиборни қаратиш, ижтимоий-иқтисодий ривожланишнинг, аҳолининг энг муҳим эҳтиёжларини қондиришнинг барча вазифаларини улар орқали ҳал этиш таклиф қилинди.

Бюро Ўзбекистон ССР Олий Советининг коммунист раҳбарларга Советлар, уларнинг комиссиялари раҳбарлари ва аппарат ходимлари ўқувини йўлга қўйишни, уларга доимий методик ёрдам беришни, ҳокимият маҳаллий идоралари билан алоқани мустаҳкамлашни тавсия этди. «Ўзбекистон ССРда маҳаллий ўзини ўзи бошқарув ва маҳаллий хўжалик тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини ишлаб чиқишни жадаллаштириш зарурлиги таъкидланди.

Мажлисда Марказий Комитет Бюросининг «Ўзбекистон Компартияси вилоят комитетлари аппарати структурасини қайта ташкил этиш тўғрисида»ги 1990 йил 14 майдаги қарори қандай бажарилаётганлиги муҳокама қилинди.

Бюро вилоят партия комитетлари, Марказий Комитет бўлимлари ва ишлар мудирлигидан вилоят комитетлари аппарати структурасини қайта ташкил этишни шу йил 15 августгача бўлган муддатда туғаллашга оид шошилинч чоралар кўришни талаб қилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси жумҳурият ижтимоий-сиёсий турмушига оид, бошқа баъзи масалаларни ҳам кўриб чиқди.

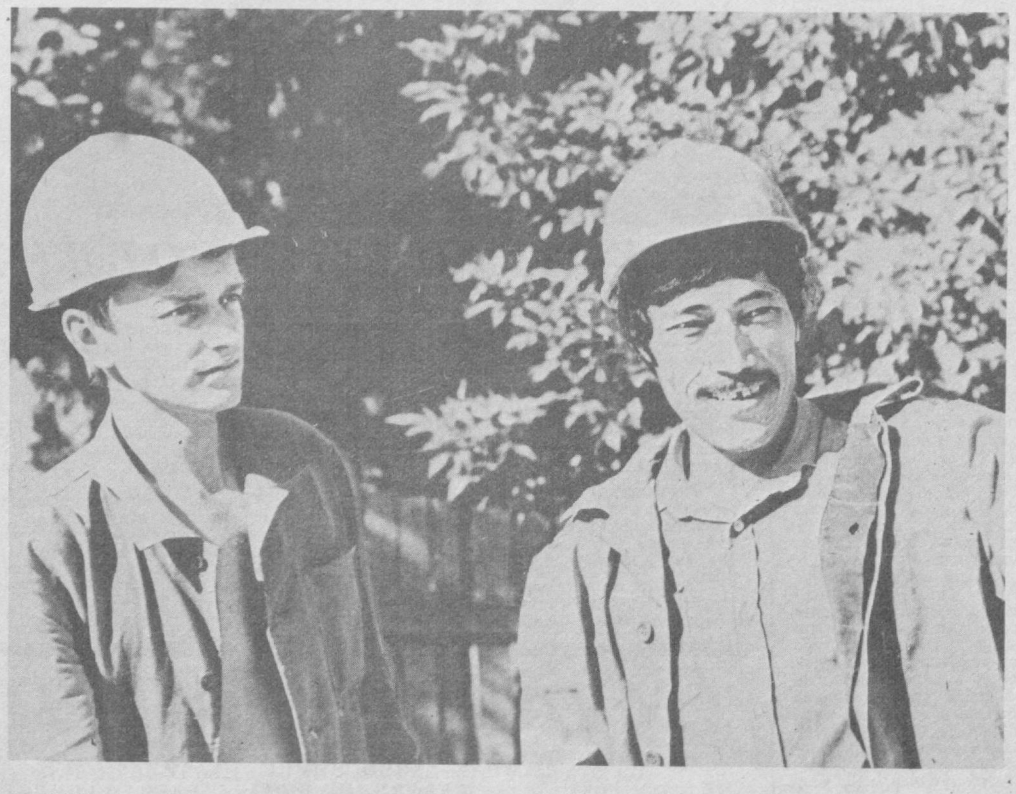

МЕҲНАТ НАШИДАСИ. 12-қурилиш трестининг 50-қурилиш бошқармаси пешқадамлари Валерий Нагорний (чапда) ва Шоюсуф Мақсудовлар Юнусобод даҳасидаги Мирзааҳмедов кўчасида янги турар жой биноси қурилишида фаоллик кўрсатдилар.

Т. Каримов сурати.

Совет—Ироқ дўстлиги кунлари

КЕЧА жумҳуриятимизда Совет—Ироқ дўстлиги кунлари бошланди. Тошкентга Ироқ—Совет дўстлиги жамияти делегацияси ташриф буюрди. Шунингдек «Ал-Бойариқ» бадиий жамоаси ҳам келди.

25 июлга қадар давом этадиган дўстлик кунларининг программаси ранг-баранглиги билан киши эътиборини ўзига тортади. Ўзбекистон ва Ироқ санъат усталарининг концертлари кўрсатилади, суратлар кўргазмаси намойиши бўлади. Меҳмонлар Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасига ташриф буюрадилар. Самарқанд ва Бухоро шаҳарларидаги тарихий ёдгорликларни томоша қиладилар.

Икки мамлакат ўртасидаги иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик ҳақида ҳар қанча гапирса арзийди. Совет Иттифоқи ёрдами билан қурилаётган ўнлаб объектлар ушбу фикримизнинг ёрқин далилидир. Энергетика соҳасидаги ҳамкорлик ҳам мақташга моликдир. Бундан ташқари Совет Иттифоқи Ироқ ишчилари, муҳандислари, иқтисодиёт, фан, маданият ва соғлиқни сақлашнинг турли соҳаларидаги кишилардан 50 мингдан зиёдини тайёрлаб берди.

Бизнинг жумҳуриятимиз ҳам муҳим иқтисодий объектлар қурилишида фаоллик кўрсатмоқда. Улар орасида ўқув маркази, Бағдод—Басра темир йўли, антибиотиклар, сунъий ўғитлар, қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқарадиган заводлар шулар жумласидандир. Тошкентлик геологлар, топографлар ва кимёгарлар Ироқда бир қатор йирик қазилма бойликларини топдилар. Ўзбекистондан борган электрчилар, механизаторлар ҳам турли қурилишларда меҳнат қилдилар. Жумҳуриятимиз олий ўқув юртларида эса ўнлаб мутахассислар тайёрланди. Ҳозирги пайтда Тошкентда Ироқдан келган қирққа яқин меҳмонлар таҳсил олишмоқда.

Мамлакатларимиз ўртасидаги маданий алоқалар тўғрисида ҳам ҳар қанча гапирса арзийди. Бу борада чет эл мамлакатлари билан маданий алоқалар Ўзбекистон жамиятининг олиб бораётган ишларини мисол қилиб келтириш мумкин. Бундан беш йил муқаддам Ўзбекистонда Совет—Ироқ дўстлиги кунлари ўтказилган эди. Ана ўшанда ирригация министри бошчилигидаги Ироқ жамоатчилиги делегацияси келган, Басра шаҳрининг халқ ансамбли санъаткорлари ўз маҳоратларини тошкентликларга кўрсатишган эди. 1988 йили эса Ироқда жавоб тариқасидаги дўстлик кунлари бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон ўзининг катта делегацияси билан иштирок этди. Унинг таркибида шарқшунос олимлар, шифокорлар, санъатшунослар, ёзувчилар бор эди.

Ўйлаймизки, жумҳуриятимизда бошланган Совет—Ироқ дўстлиги кунлари икки мамлакат халқлари ўртасида тобора ривожланиб ва мустаҳкамланиб бораётган дўстлик ришталарининг янада мустаҳкамланишида муҳим аҳамият касб этади.

Консуллик гувоҳномаси топширилди

19 июль куни Ўзбекистон ССР Ташқи ишлар министрлигида консуллик гувоҳномасини (экзекватурасини) топшириш маросими бўлди. Монголия Халқ Республикасининг Тошкентдаги Бош консули Буянгийн Буда ўз ваколатларини тасдиқлайдиган ҳужжатни Ўзбекистон ССР Ташқи ишлар министри С. О. Азимовга тантанали вазиятда топширди.

Иккала томон Ўзбекистон билан Монголия ўртасида ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантириш мудаосини изҳор этди.

(ЎзТАГ).

Тошкент шаҳар Советн ижроия комитети мажлисидан

БИР АНДОЗАДАН ЧИҚИБ

Ижроия комитетнинг кенгайтирилган мажлиси бу гал бир андозада бўлмади. Унда биринчи ярим йилликда Тошкентни иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш режаларининг бажарилиш якунлари кўриб чиқилди.

МАЖЛИСНИ Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Ш. Р. Шоабдураҳимов олиб борди. У мажлисни анъанавий йўсинда олиб боришдаги қолипдан биринчи бўлиб чиқди. Раислик қилувчи тўпланганлар — район Советлари ижроия комитетларининг, йирик корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарлари, Бош бошқармалар ва бошқармаларнинг бошлиқларига турли маҳаллалар бўйлаб ўзи қилган якшанбалик сайр тўғрисида ахборот берди. Тошкентликларнинг кўпчилиги учун бу кўрган-кечирганлар катта сир бўлмаса-да, аммо булар шунчалик кишини хайратга солдики, бу раиснинг овозидаги норизо ифодадан ҳам сезилиб турарди. Ҳа, у бугунги кунда рўй берган мураккаб айрим аҳвол учун қайғурарди.

Ахир, масалан, республика Президентининг ўзи тўғридан-тўғри маҳаллаларда етарлича тартиб ўрнатиш ва ободонлаштириш тўғрисида кўрсатма берган бўлишига қарамасдан, кўпгина чойхоналар, яъни жамоат ҳаёти мужассамлашган жойлар ўта ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги кишида ғазаб уйғотмайдими? Умумий овқатланиш Бош бошқармаси телевизор, шолчалар, гиламлар, хонтахта, кўрпача, пиёлалар, ҳатто ошпаз қалпоқчалари ва халатларини ҳарид қилиш учун 270 минг сўм ажратиб берган-ку. Агар битта маҳаллада ишлар йўлга қўйилган бўлса, қўшни маҳаллада эса ҳеч вақо қилишмаган ва қилишмоқчи ҳам эмас. Шунчаки лаш-лушларни тўплаб қўйишган, холос.

Мажлис арафасида раислик қилувчи А. Икромов районида бўлган эди. У ифодали қилиб шундай дедики, ҳатто район раҳбарларининг оёғи тегмаган жойларда бўлди. Шундан келиб чиқиб, уларга шундай маслаҳат берди: хизмат машиналарида силлиқ жойлардагина юришларга барҳам бериш, боши берк кўчалар, маҳаллаларнинг ич-ичига кириб борилсагина шаҳарликларнинг ҳаёти ва турмуши тўғрисида аниқ тасаввур ҳосил қилиш мумкин. Одамлардан ўзни олиб қочиш керак эмас. Одамлар ҳамма нарсани тушунадилар, шунинг учун уларга ва уларнинг эҳтиёжларига эътибор бериш кифоя.

Мана шундай, тўғрисини айтиш керак, бир андозадан чиқилган бу нутқ шаҳар план комиссияси раиси Б. Ғ. Йўлдошев маърузасига турткн бериб юборди.

Шаҳар план комиссиясининг раиси ўз сўзида шаҳар саноатининг аҳволини лўнда ифодалаб берди. Шуни таъкидладики, иқтисодиётни тубдан қайта қуришга қаратилган чора-тадбирлар, уни ижтимоий томон йўналтириш бўйича ишлар биринчи ярим йилликда баъзи ижобий силжишларга эришиш имконини берди. Шу билан бир қаторда иқтисодиёт ва ижтимоий ривожлантиришда етарлича туб бурилишларга эришилгани йўқ. Саноат маҳсулотларини етказиб бериш бўйича шартнома мажбурияти 99 фоиз адо этилди. Халқ хўжалигига 19,2 миллион сўмлик маҳсулот кам етказиб берилди. С. Раҳимов, Куйбишев ва Фрунзе районлари шартнома мажбуриятларини бажаришда энг паст даражага тушиб қолдилар. Ярим йиллик якунлари бўйича 35 та саноат корхонаси шартнома мажбуриятларини адо этмади. Улар орасида экскаватор, лак-бўёқ, «Тошкент» ёғочсозлик, дурадгорлик буюмлари заводлари, «Тошкент тўқимачилик комбинати», ип-газлама бирлашмаси бор. Умуман шаҳар бўйича саноат ишлаб чиқариш ҳажмлари ошмаётир. Ярим йиллик якунларига кўра 56 та корхона ўз кўрсаткичларини камайтириб юборди. Капитал қурилишдаги ишларнинг аҳволи айниқса ташвиш туғдирмоқда. Ярим йил ичида йиллик капитал маблағлар ҳажмининг бор-йўғи 39 фоизи, қурилиш-монтаж ишларининг эса 36,8 фоизи, асосий фондларни ишга тушириш бўйича эса 23 фоизи ўзлаштирилган, холос. Режага нисбатан мактабгача болалар муассасалари 20 фоизи, мактабларнинг 28 фоизи, поликлиникаларнинг 79 фоизи ишга туширилган. Бундан ташқари шаҳар корхона ва ташкилотларида ўрнатилмаган дастгоҳлар сони 322 та бўлиб, 35,6 миллион сўмликни ташкил этди. Деҳқончилик саноати корхоналарида нормадан ташқари заҳиралар кўп.

Шундай қилиб, шуни таъкидлаш мумкинки, район Советларининг ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг Бош бошқармалари, бошқарма ва шаҳар корхона ва ташкилотлари биринчи ярим йиллик топшириқларини бажариш бўйича тегишли чора-тадбирларни кўрмаганлар. Кўпгина нуқсонлар шундан гувоҳлик берадики, раҳбарлар жойларда меҳнат жамоаларини режа ва топшириқларни бажаришга тўла сафарбар этмаганлар. Бинобарин, юқорида кўрсатиб ўтилган ташкилотларнинг иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш режаларини бажариш бўйича ишларини ўта қониқарсиз деб баҳоламоқ керак.

Шу нарса ғалати туюлиши мумкинки, шаҳар план комиссиясининг раиси сўзидан кейин биронта ҳам савол ёки тушунтиришлар бўлмади. Бундай ҳол раислик қилувчининг таъкидлашича, икки ҳолда бўлиши мумкин. Ё ҳамма нарса ойдин бўлса ёки аксинча ҳеч нарса ойдин бўлмаса. Тўпланганлар якдиллик билан биринчисини сабаб қилиб кўрсатдилар.

Аммо бундай ҳолда Совет ҳокимиятининг маҳаллий органи топшириқларини бажаришни барбод этган ишёқмас раҳбарларни жазолаш чоралари тўғрисидаги масала қўйилади. Б. Ғ. Йўлдошев шундан кейин қилинган ишлар тўғрисида ҳисобот бериш шарти билан қаттиқ огоҳлантириш ила кифояланишни таклиф қилди. Бу таклиф бир қатор эътирозлар ва шубҳаларга сабаб бўлди. Оҳир-оқибатда шунга тўхталиндики, режа топшириқларини уддалай олмаган раҳбарлар аввало ёзма равишда тушунтириш хати ёзиб беришади, кейин эса ўзлари келиб жавоб беришади.

Айнан мана шу шарт билан Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети юқори идоралар олдига жарима солинган раҳбарларнинг эгаллаб турган лавозимларига лойиқми-йўқлиги ёки ҳисоб карточкасига жазо чораларини ёзиш тўғрисидаги масалани қўйиш ҳуқуқига эга бўладилар.

Ижроия комитет аъзолари яна шу нарсага ташвишландиларки, кенг истеъмол моллари ишлаб чиқаришга эътибор анча сусайишига йўл қўйилган. Тошкентнинг омонат кассаларида икки миллиард 150 миллион сўм пул бор. Бу пулларга деярли сотиб олинадиган нарсанинг ўзи йўқ. Бу пуллар бекор ётибди. Шаҳарда эса моллар сони камаймоқда.

Бугунги кунда бозор иқтисодиётига ўтишга тайёргарлик биринчи ўринга қўйилиб, келгуси йили шаҳар бюджетини шакллантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Тошкент саноати эса, булар учун деярли ҳеч нарса қилмаётгандек. Бу масалани, бу мураккаб муаммони ижобий ҳал этмай туриб олдинга силжиш тўғрисида гапириш ҳам ортиқча.

ҲАМКОРЛИК ҚИЛИШГА ТАКЛИФ

Куни кеча Тошкентда очилган тижорат кўргазмасида Японияда ишлаб чиқарилган пойабзал, кийим-кечак, рўзғор электрон ускуналари, упаэликлар ва атирлар, ўйинчоқлар, чанқовбосди ичимликлар намойиш этиляпти. Кўргазма уюштирилиши яқинда Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлиги ҳузурида ташкил этилган «Мадина» маркетинг ва реклама-ахборот хизматлари фирмасининг дастлабки амалий иши бўлди. «Кунчиқар мамлакат» маҳсулотларини Ўзбекистон пойтахтига «Мадина»нинг таклифига биноан Япониянинг «Жозей трейдинг компани» фирмаси олиб келди. Бу — Япониядаги бошқа бир фирма — «Санко компани»га қарашли ташкилотдир. Жумҳурият Автотранспорт министрлиги ҳозир «Санко компани» билан қўшма корхона ташкил этиш тўғрисида музокаралар олиб бормоқда. Янги корхона чет эллик корчалонларга, сайёҳларга, совет фуқароларига келишиладиган нархларда транспорт хизматлари кўрсатишни мўлжалланмоқда. Шу мақсадда бизга турли модификациядаги «Тойота» автомобиллари етказиб берилади.

Хўш, кўргазманинг ўзи-чи? Ҳозирги маҳсулот танқислиги шароитида кўргазма бу ерга келувчиларнинг яна бир бор ҳавасини келтириши, ҳа, у ёқда бунақа нарсалар ишлаб чиқаришни қойиллатишади, деган хаёлга олиб бориши мумкин.. Лекин бу тадбир иштирокчилари ва ташкилотчиларининг мақсади ҳам мазкур нарсаларнинг ҳаммасини жумҳурият дўконлари пештахталарига чиқаришдан иборат. Ушбу товарларни совға сифатида эмас, балки тенг ҳуқуқли савдо алоқалари натижасида олиш мумкин.

— Биз Тошкентга ўзбекистонлик ҳамкасбларимиз билан ўзаро, манфаатли, узоқ муддатга мўлжалланган ҳамкорликни йўлга қўйиш учун келдик, — дейди «Жозей трейдинг компани» фирмасининг бошқарувчи-директори Ким Хе Си. — Биз Япония бозорида Самарқандда тайёрланган «Снежинка» музлатгичларини, ип газлама, қора мармар, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва бошқа молларни мамнуният билан сотган ва яшириб ўтирмайман, бундан фойда кўрган бўлур эдик.

Тошкентдаги кўргазма мазкур япон фирмаси учун у вужудга келаётган совет бозорида иштирок этган дастлабки поғона бўлди. Кўргазмада жадал амалий музокаралар олиб борилмоқда.

ЎЗБЕКИСТОНЛИК МУСАВВИРЛАР ХОРИЖДА

Тошкентдаги «Мусаввир» деб номланган халқ санъати маркази усталарининг бир группаси Германия Федератив жумҳуриятидаги Ганновер шаҳрига қилинган ижодий сафардан қайтдилар. Моҳир ўзбек усталари маҳаллий мусаввирлар уюшмаси илтимосига кўра у ерда ташкил этилаётган шаҳар кўргазмаси залларини безашда ўз ижодлари билан қатнашадилар.

Москвадаги халқаро савдо кўргазмасида илгари келишиб олинганидек, ўзбекистонлик моҳир усталар яна Италия, Англия ва Голландия каби хорижий мамлакатларда ҳам бўлиб, тажриба алмашишади.

МУСИҚА ШИНАВАНДАЛАРИГА

Мусиқа санъати шинавандалари ўз жавонларини яна бир музика асарлари билан бойитадиган бўлдилар. Яқинда Бутуниттифоқ «Мелодия» фирмаси ижодкорлари тошкентлик машҳур бастакор Р. Вильдановнинг «Ўзбекфильм» киностудиясида суратга олинган киноасарларига ёзган музикаларини ёзиб олишга киришдилар.

Ўзбекистон Давлат симфоник оркестри скрипка жўрлигида чалинадиган бу концертга халқаро конкурслар лауреати, моҳир созанда М. Безверхний раҳбарлик қилади.

(ЎзТАГ).

Буюртма асосида

Андижон вилояти маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ходимларидан етмиш беш киши Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг вилоят марказида очилган филиалининг кундузги бўлими талабалари бўлишади. Шу пайтгача бу ерда фақат кечки ва сиртқи бўлимлар бор эди.

Жамоатчилик фикрини сўраб билиш, халқ хўжалиги тармоқлари эҳтиёжларини ўрганиш бундай мутахассислар ғоят зарур эканлигини кўрсатди. Натижада вилоят маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси газламалар, трикотаж, кийим-кечак технологияси инженерларини, шунингдек химиявий тозалаш, бўяш ва махсус ишлов бериш инженерларини тайёрлаш тўғрисида пойтахт олий ўқув юртининг Андижон филиали жамоаси билан шартнома имзолади. Буюртмачи ўз навбатида бўлажак талабаларга бутун ўқиш даврида стипендия ва ҳар бир талаба учун институт филиали кассасига дастлабки бадал тўлаш мажбуриятини олди.

(ЎзТАГ).

УЗОҚНИ ЯҚИН ҚИЛИБ. 35-алоқа бўлими илғор ходими Людмила Михайловна Суханова.

Р. Шарипов сурати.

ЖАҲОН 24 СОАТ ИЧИДА

БМТ. БМТ Бош ассамблеясининг яқинда бўладиган 45-сессияси кун тартибига 150 дан зиёд масалани киритиш таклиф этилмоқда. Тинчликни мустаҳкамлаш ва қуролсизланиш, регионал можароларни ва ижтимоий-иқтисодий муаммоларни тартибга солиш, инсон ҳуқуқларини таъминлаш ва экология ҳалокатининг олдини олиш муаммолари шулар жумласидандир.

Масалаларнинг БМТ котибияти тайёрлаган ва чоршанба куни дастлабки тарзда эълон қилинган рўйхатида халқаро кун тартибидаги барча ядро синовларини тўхтатиш, ядро қуролидан ҳоли бўлган зоналар ташкил қилиш, космосда қуроллаиш пойгасининг олдини олиш, химиявий қуролларни тақиқлаш каби муҳим мавзуларга катта ўрин берилган.

ПРАГА. Словакиянинг Бановец-Бебрава шаҳрида ҳарбий жиноятчи, Словакия клерикал-фашист давлатининг собиқ президенти Йозеф Тисо шарафига очилган ёдгорлик тахтаси кўчириб ташланди.

У одамлар кўз ўнгида атиги бир неча кун турди. Шу кунлар ичида Чехословакия жамоатчилигининг, етакчи сиёсий партиялари, ҳаракатлари ва ташкилотларининг қатъий норозилиги тинмади. ЧСФР федерал мажлисининг ҳар икки палатаси, Словакия ҳукумати, Словакия миллий кенгашининг президиуми бу ишни қаттиқ қоралади.

БЕРЛИН. Демократик социализм партияси ГДР ва ГФР ҳукуматларини ягона Германиянинг НАТОга аъзо бўлиши тўғрисидаги масала юзасидан Умумгермания референдуми ўтказишга даъват этди. Бу даъват ДСП бошқарувининг СССР Президенти М. С. Горбачев билан федерал канцлер Гельмут Коль ўртасидаги учрашув якунлари тўғрисида эълон қилинган баёнотида келтирилган. Бундай референдум, деб таъкидлайди бошқарув, ҳар икки герман давлати кишиларини ҳарбий иттифоққа аъзо бўлиш тўғрисидаги масъулиятли қарорга жалб этиш имконини беради.

ЖАҲОН 24 СОАТ ИЧИДА

Озиқ-овқат дастури бўғинлари

ТЎКИНЧИЛИК ЙЎЛИДА

— Одамларнинг неча йиллардан бери қилган орзуси ниҳоят амалга оширилди. Госпиталь деҳқон бозорига ўзининг тарихий номи қайтариб берилди. Энди уни ҳамшаҳарларимиз ва бу ерга савдо-сотиқ қилиш учун келган деҳқонлар МИРОБОД деҳқон бозори деб атамоқдалар. Қанчали ёқимли бу сўз. Ишонасизми, ҳеч нарса изсиз кетмас экан. Халқ кўнглидаги ҳамма иш, мақсад албатта амалга ошаркан...

Суҳбатдошим — Миробод деҳқон бозори директори Абдужалил Қодировнинг бу сўзларини тинглар эканман, анча хотиржам тортдим. Эртанги кунга ишонч одамларнинг қалбига йўл топишнинг ягона калитидир. Ҳозир бозорларда нарх-навони арзонлаштириш учун оз ишлар қилинаётгани йўқ. Хусусан жумҳуриятимиз раҳбарларининг ўзлари бу ишга бош-қош бўлмоқдалар. Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида бўлиб ўтган кенгашда Тошкент шаҳар аҳолисини гўшт ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилаш масаласи кўриб чиқилди. Кечиктириб бўлмайдиган бу муҳим ишни тезроқ амалга ошириш юзасидан зарур тадбирлар белгиланди. Бу билан анча ойлардан бери бозордаги нарх-наводан ташвишга тушаётган ҳамшаҳарларимизнинг ортиқча ташвишларга берилишига зарурат қолмади.

Миробод бозорида айни кунларда кенгаш қарорларини амалга ошириш юзасидан муҳим ишлар қилинмоқда.

— Аввало Тошкент вилоятидаги хўжаликлар билан ҳамкорликни кенгайтиришга киришдик, — дейди бозор директори Абдужалил Қодиров ўз сўзини давом эттириб. — Қисқа вақтда бўлса ҳам Калинин районидаги Куйбишев ва Свердлов номли совхозларда, Тошкент районининг Карл Маркс номли колхозида етиштирилган дала неъматлари бозоримиз орқали ҳамшаҳарларимизга етказиб берилмоқда. Уларнинг эркин савдо қилишлари учун аввалари саноат ва атторлик, пойабзал дўконлари жойлашган бинони бўшатиб, хўжаликларнинг мева ва сабзавот дўконига айлантирдик. Паркент, Чиноз, Оққўрғон, Бўстонлиқ ва бошқа районлардан машинада олиб келинган маҳсулотларнинг ҳам савдоси қизимоқда. Яқин кунларда бизга оталиқдаги Самарқанд вилоятидаги хўжаликлардан ҳам ёз неъматлари етказиб берилади.

Қувонтирадиган томони шундаки, бир неча кундан бери маҳсулотларнинг нархи анча тушди, бозордаги нарх бирмунча арзонлашди. Бунга асосан, бозордаги савдо расталарининг ёнида давлат маҳсулотлари савдоси кўпайганлиги учун эришилди. 1988 йилнинг 8 июлида бозоримизда тарвузнинг бир килоси 1—1,5 сўм бўлган, қовуннинг бир килоси икки сўмни ташкил этган. Олхўриники 2,5 сўм, картошканики эса 1 сўм эди. Шу йилнинг 8 июлида бозор расталаридаги маҳсулотларнинг нархи ўтган йилдагидан 50-60 тийинга фарқ қилди. Демак, бозорда нарх-навони арзонлаштириш мумкин, қачонки ҳамма бу ишга бош қўшса.

Ҳақ гап. Доно халқимиз «Ҳаракатда —баракат» деб бежиз айтмаган. Ҳозир Миробод деҳқон бозори расталарига кўз ташласангиз, бу ердаги хилма хил маҳсулотлар дилингизни яйратади. Неки истасангиз бор. Бунга бозорда яратилган шарт-шароит туфайли эришилмоқда. Деҳқонлар учун 18 кишилик деҳқонлар уйи ишлаб турибди. Аввалари бу уй давр талабига жавоб бермас эди. Яқинда у таъмирланиб, керакли жиҳозлар билан таъминланди. Энди олисдан бозорга келган деҳқон бу ердаги бошпанадан бемалол фойдаланмоқда. Яна бир гап. Бозорнинг савдо ўрни бу йил юзтага кўпайиб, саккиз юзтага етказилди. Деҳқонларнинг эҳтиёжига ярамайдиган, талабини қондирмайдиган ортиқча дўконлардан воз кечилди. Улардан эндиликда бозор манфаатлари учун фойдаланилмоқда. Шу кеча-кундузда бозорни бадиий жиҳозлаш ишлари олиб борилмоқда. Шу мақсад учун Тошкент шаҳар колхоз бозорлари бошқармаси 26 минг сўмлик маблағ ажратиб берган эди. Бу маблағ ўзлаштирилмоқда.

Миробод бозори 1,5 гектар майдонни эгаллайди. Тарихий манбаларга қараганда у инқилоб йилларидан бери мавжуд. Бозорда ҳамшаҳарларимизнинг эркин савдо қилишлари учун етарли шароитлар бор. Бироқ, бозор иншоотлари бундан анча йиллар олдин қурилгани туфайли канализация шохобчалари ўтказилмаган эди. Маъмурият Ленин район ижроия комитетига талабни қатъий қилиб қўйди. Йилнинг охирига қадар у ерга канализация қувурларини ўтказиш мўлжалланди. Кейинги йилларда бозорни кенгайтириш чоралари кўрилмоқда. Бу ерда савдо кетаётган бир пайтда бозорнинг янги биносини тиклаш мўлжалланяпти. Ана шу йўл билан 1993 йилга бориб бозорнинг умумий майдони 3,5 гектарни ташкил этади. Ҳозир унинг лойиҳаси тайёрланмоқда.

Бозорда нарх-навони арзонлаштириш, аҳоли дастурхонини хилма-хил маҳсулотлар билан тўкин қилишга бевосита савдо ташкилотлари ҳам масъул. Бу ерда Ленин район улгуржи чакана савдо мева ва сабзавот комбинатининг 1-дўкони, Тошкент шаҳар матлубот жамиятининг 96-дўкони ишлаб турибди. Иккала дўкондан ҳам истаган нарсангизни топасиз. Айниқса, биринчи дўконнинг пештахталари бой. Янги мева-чевадан тортиб, сабзавотгача бор. Асал, ҳандон писта пештахтани безаб турибди. Бу маҳсулотларнинг нархини чўнтак кўтаради. Аммо Тошкент шаҳар матлубот жамиятининг 96-қишлоқ хўжалик маҳсулотлари магазинида нарх бирмунча қиммат. Бир сўмга бозорда икки килограмм помидор сотилиб турган бир пайтда бу дўконда 1 килограмм помидорнинг нархи 60 тийинни ташкил этмоқда. Бошқа маҳсулотларнинг нархи ҳам шундай: бозорникидан фарқи йўқ. Қизиқ, бу аҳволда магазин қачон бозорнинг нархини туширишга хизмат қиларкин? Ахир уни қуришда айни шу мақсад кўзланган эди-ку!

Шарқ бозорлари доим тўкин-сочин, арзон бўлиб келган. Ҳозир ҳам ана шу анъана қўлдан бой берилмаслиги керак. Бозорга яқин йўлаган одам сотиб олган маҳсулотининг сифатидан эмас, нархидан ҳам қониқиш ҳосил қилмоғи зарур. Бозорда нарх-наво арзонлаша бошлади. Аммо бу иш мавсумий бўлиб қолиши керак эмас. Миробод деҳқон бозори ходимлари айни кунларда шунинг ташвишини қилмоқдалар.

Р. АҲМАДАЛИЕВ.

СУРАТДА: бозорнинг тўкин растасида савдо пайти.

Ҳ. Мирзакаримов сурати.

ХАЛҚИМИЗ СОҒЛИҒИНИ КЎЗЛАБ

МАЪЛУМКИ, кишилар бир-бирлари билан ҳол-аҳвол сўрашганларида кўпинча гапни «Соғлиқлар қалай, бардамгина юрибсизми?» қабилидаги саволдан бошлашади. Бундай ўйлаб қараганда мана шу икки сўз замирида катта маъно бор-да! Шу боисдан халқимиз «Саломатлик — туман бойлик», деб бежиз айтмаган. Соғлиғимиз эса шифокору доришуносларга нақадар боғлиқ эканлигини таърифламасак ҳам бўлади.

Тошкентдаги химия-фармацевтика заводи меҳнат аҳли ҳам хайрли мақсадни ўз олдига вазифа қилиб қўйган. Улар халқимиз саломатлигини мустаҳкамлашдек олижаноб ишга ҳисса қўшаётганликлари билан фахрланишади.

Ушбу суратдаги жомакор кийган шу дилбар қизларнинг нигоҳига бир кўз ташласангиз уларнинг эзгу мақсад йўлида қилаётган меҳнатларидан қониқиш ҳосил этаётганликларига яна бир ишонч ҳосил этасиз. Чиндан ҳам заводнинг гален цехи ишчиларидан Наима Йўлдошева (чапдан-ўнгга), Юлдуз Раҳимбердиева, Эльмира Ёрмуҳамедова, Зуҳра Абдуллаева, Ирода Тоғаева ва Нодира Бадаловалар айни шу кунларда ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар, ўз зиммаларига олган топшириқларини ортиғи билан адо этишга эришмоқдалар.

Биз цех машъалларидан бири Наима Йўлдошева билан суҳбатлашдик.

— Сессияларда, турли йиғилиш ва мажлисларда халқимиз саломатлигини сақлаш йўлида нақадар катта вазифалар турганлиги ҳақида айтилган гаплардан бизларнинг ҳам хабаримиз бор, — дейди у. — Бу вазифалар биз, доришунослар зиммасига катта масъулият юклайди. Шу боисдан барчамиз зиммага топширилган вазифани сидқидилдан адо этиш йўлида фидойилик кўрсатиб ишламоқдамиз. Ахир халқимиз соғ, саломат бўлса, бундан ортиқ бахт борми?

Дарҳақиқат, Наима Йўлдошеванинг бу гапларида катта маъно бор. Бинобарин, сўзи билан иши бир бўлган доришунослар халқимиз соғлиғини сақлаш йўлида фидокорона меҳнат қилаётганликларига биз фотосуратчимиз Тўлқин Каримов билан улар ишлаётган цех жамоасининг фаолияти билан яқиндан танишгандан кейин, ишчиларнинг дил сўзлари билан ошно бўлгандан сўнг яна бир бор ишонч ҳосил қилдик. Ва доришуносларнинг меҳнатларига ривож тилаб улар ҳузуридан қайтдик.

С. БОБОЕВ.

МУАММО ҲАЛ ЭТИЛИШИ КЕРАК

ШАМПАН ВИНОСИНИНГ ТОМЧИЛАРИ ЁКИ УШБУ ИЧИМЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИЛАДИГАН ЗАВОДНИНГ НИМА САБАБДАН ЁПИЛИШИ МУМКИНЛИГИ ХУСУСИДА

Тошкент шампан винолари заводи ёпилиш арафасида турибди. Йиллар давомида йиғилиб қолган муаммолар тугуни бугунги кунда шиша ичига шу даражада тиқилиб қолдики, эртами-кечми «портлашга» тайёр турибди. Жумҳуриятимизда танқис маҳсулотлар қаторига қўшилган бу ажойиб ичимлик умуман йўқолиб кетиши мумкин.

Бундай бўлишини тасаввур қилиш қийин, тушуниш эса ундан ҳам мушкулроқ. Чунки, саховатли Ўзбекистоннинг қуёш нурига тўла бағри яхши винолар тайёрлаш учун ниҳоятда қулай: нур билан йўғрилиб, бол томаётган узумлар, ўз ишининг моҳир устаси бўлган мутахассислар бор. Узумларимизнинг ниҳоятда аъло сифатли эканлигини жаҳон миқёсида олинган кўпдан-кўп медаллар ҳам тасдиқлаб турибди. Тошкент заводида тайёрланган шампан виноси оғизга тушган ичимликлардан кам қадрланмайди. Кўпгина мазахўраклар уни Қрим, Кавказ, Москва, Ленинград, Молдавия виноларидан ҳам афзал кўрадилар. Яқиндагина бизнинг шампан виномизни Англияга етказиб бериш тўғрисида таклиф тушди.

— Иложимиз йўқ, дейишга мажбур бўлдик, зотан ҳозир ўз жумҳуриятимизнинг эҳтиёжини ҳам қондира олмаяпмиз, — афсусланади завод директори Ю. Ғ. Ғуломов. — Ҳозирги юзага келган вазиятда эса фақат икки-уч ойга етарли миқдордагина «Совет шампани» виносини ишлаб чиқаришгагина кафолат беришимиз мумкин.

Шишаларнинг йўқлиги... бунинг асосий сабаби. Технологияга мувофиқ шампан виносини фақат янги, мутлақо тоза шишаларга қуйиш мумкин. Акс ҳолда вино бузилади. Бу масалада ҳам қоқилдик: шерикларимиз — Донецк вилоятидаги Константинов шиша-идиш заводи билан Минеральние води шаҳридаги завод панд бериб қўйди. Йилнинг бошланишида мазкур корхоналар, буюртма бўлишига қарамай, шартномалар тузишдан бош тортишди. Натижада январь-февраль ойларида Тошкентда шампан виноси шишаларга қуйилмади. Шундан кейин режалаштирилган шиша идишларнинг бир қисмини Украинадан етказиб бериш тўғрисидаги масала қийинчилик билан ҳал бўлди. Бунда улар олдимизга шарт қўйишди: Ўзбекистон виночиларининг маҳсулотларига ана шу идишлар алмаштириладиган бўлди.

Бироқ, аҳвол ўзгармади — тошкентликлар шу кунгача ярим миллион дона винони кам олдилар. Ҳатто бўшаган идишларни ювиб, уларга вино қуйиб, шинавандаларга жўнатишга мажбур бўлдик. Шу мақсадда транспортёр сотиб олдик, шишалар қўлда ювиладиган жойни жиҳозладик, у ерга одамларни юбордик. Маҳсулот таннархи ортганлиги, унинг сифати ёмонлашганлиги, шубҳасиздир. Лекин нима қилиш керак?

Хўжалик юритишда қўлга киритилган мустақилликнинг натижалари шундан иборат. Маҳсулот ишлаб чиқаришга якка ҳокимлик шароитида баъзи корхоналар: «хоҳлаганимни қиламан» қабилида иш юритишмоқда. Бу гап қисман бўлса-да, Қувасой шиша идишлар заводига ҳам тааллуқли. Корхонада жумҳурият виночиларига ёрдам бериш учун шошилмаяптилар. Бир неча йил илгари шампан шишалари ишлаб чиқаришни ўзлаштирган қувасойликлар орадан кўп ўтмай, корхонани беркитиб қўйдилар. Бу йил баҳор фаслида жумҳурият Министрлар Кенгаши қувватларни тиклаш тўғрисида қарор қабул қилди. Лекин заводда қувватларни ишга туширишнинг аниқ-равшан муддатлари тўғрисида ҳозирча миқ этишмаяпти.

Дарвоқе, Қувасой райони ходимларини тушуниш мумкин: шампан виноси солинадиган идиш учун одатдаги ярим литрли идишга нисбатан тахминан икки баравар кўп шиша кетади. Нархи эса бир хил. Шундай экан, хўжалик ҳисобида ким ҳам зарар кўришни хоҳларди, дейсиз? Бунинг иложи битта — шишалар нархини ошириш керак.

— Буни эса истеъмолчи ҳисобидан қилиш керак эмас, — дейди Ю. Ғ. Ғуломов. — Ҳозир ҳар бир шиша оборотидан 4 сўм 90 тийин солиқ олинади, шундай экан, ҳеч бўлмаганда унинг 20 тийинини шиша идишлари заводига қўшимча тарзда бериш керак. Ўшанда шампан виноси ишлаб чиқаришни кўпайтирамиз, натижада давлатимиз анча кўп фойда олади. Айни вақтда транспорт харажатлари ва идишларнинг ҳаддан зиёд синиши камаяди. Ўйлайманки, бу масалани ҳал этиш жумҳуриятимизнинг ўз ихтиёридадир.

Тошкент заводи ҳар йили 10 миллион шиша шампан ва газли винолар ишлаб чиқариши мумкин. Бу йилги планимиз — 8 миллион шиша вино тайёрлашдан иборат. Шу жумладан, шишаларнинг бир миллионтасига газли вино қуйилади, қолган етти миллионтасидан эса 1.200 мингта «Совет шампан виноси» тайёрлаб чиқарилади ва тақсимотга кўра Қозоғистонга юборилади. Бир сўз билан айтганда, жумҳуриятимизга урвоғигина қолади.

Ҳолбуки, ишлаб чиқариш қувватларини ҳатто 15 миллионта шишагача кўпайтириш имконияти бор: Ўзбекистонда шампан виноси учун кўплаб ажойиб хом ашё тайёрлашади, заводда янги цех қуриш мумкин, мутахассислар етарли. Чет элдан вино қуядиган ва шампан шишасини чиройли қилиб безатадиган янги линия сотиб олиш керак. Аввалгисини қарийб ўн йилдан бери ишлатяпмиз — эскириб қолди, эҳтиёт қисмлар йўқ. Лекин завод миришкорлари туфайли у тинимсиз ишлаб турибди ва ҳар соатда беш мингта шиша шампан виноси чиқармоқда. Агар яна битта линия сотиб олсак, икки йил ичида у ўзини тўла оқлайди, сўнг даромад келтира бошлайди. Даромад катта бўлади — ҳар йили 5 миллион сўмгача фойда олиш мумкин.

Буни мутахассислар ҳисоблаб чиқишган. Уларни ҳимоя қилиш, қай даражада асосланганлигини исботлаш зарур. Исботлайдиган одамнинг ўзи эса йўқ — Тошкент шампан винолари заводи турли қайта қуришлар ва ковла-ковлалар натижасида кўп мушкулликларни бошидан кечирди: вилоят деҳқончилик-саноат бирлашмасидан жумҳурият «Ўзбекистон» давлат-кооператив бирлашмасига ўтказилган ва ундан кейин яна қайтарилиб, «ўз хўжайинларини» уч марта ўзгартирди. Ҳозир у яна «муаллақ»лик ҳолатига тушиб қолди: вилоят деҳқончилик-саноат уюшмаси таъминот ишлари билан шуғулланмоқда, планлаштириш ва кадрлар масаласи билан эса жумҳурият «Ўзбекистон» давлат-кооператив бирлашмаси шуғулланмоқда. Бор отангга, бор онангга бўлганидан сўнг... у ёғи ўзингизга маълум.

Бу ердагилар завод жумҳурият бирлашмасига бўйсундирилса оқилона иш бўлур эди, деб ҳисоблашмоқда. Ўзбекистонда ягона ўзига хос корхонанинг кучли эгаси бўлиши керак. Бу эса ускуналар, хом ашё етказиб бериш масалаларини тез ва самарали ҳал этиш имкониятини яратади. Ҳозир бутун жумҳуриятимиздан: Наманган, Тошкент, Қашқадарё вилоятларидан вино хом ашёси келтирилмоқда. Узум узиб олинадиган жойларнинг тарқоқлиги ва дастлабки қайта ишлаш ўлда-жўлдалиги шампан виноларининг сифатига ёмон таъсир қилмоқда.

Жумҳурият «Ўзбекистон» давлат-кооператив бирлашмаси таркибида шампан виноси ишлаб чиқарадиган ягона комбинат тузиш мумкин. Тошкент заводига «Қибрай», «Паркент» совхозлари ҳамда Мусамуҳамедов номли совхоз вино заводлари қўшилса узум теримини ва ундан вино хом ашёси тайёрлашни назорат қилиш имконияти пайдо бўлади. Аввал шундай эди, лекин ичкиликбозликка қарши кураш жазавасида деҳқонлар ва ишлаб чиқарувчилар иттифоқини бузиб юборишди. Шампан винолари заводи ўз бўлимларини текинга бериб юборди ва ҳозир ҳеч нарсасиз қолди.

Кейинги йилларда виночилар неча марталаб мушкул аҳволга тушиб қолишди. 1985 йилда, ўша нохуш фармондан сўнг тармоққа қай даражада қаттиқ зарба берганликларини эслайлик... Ўшанда токзорларда болталарнинг овози эшитилди — 22 минг гектар токзор йўқ қилиб юборилди. Бахтимизга узоқни кўрадиган доно кишилар ҳам топилди: улар фақат касалликка йўлиққан, силласи қуриган кўчатларнигина чопиб ташлашга йўл беришди. Жумҳуриятимизда ягона — Тошкент шампан винолари заводидаги линияни сақлаб қола олдилар. Агар ўшанда мазкур линияни шарбат тайёрлайдиган линияга айлантириш ҳақидаги буйруқни бажарганларида, ҳозир биз ана шу ажойиб ичимликни тотиб кўришдан маҳрум бўлган бўлур эдик.

Кейинчалик ҳам заводга тинчлик беришмади. Атиги икки йил аввал шампан виноси планини озгина ошириб бажарганлиги учун завод директорига ҳайфсан беришганди.

Ҳозир эса бунинг акси: ишлаб чиқаришни кўпайтиришни талаб қилишмоқда. Бу эса истеъмолчи талабларига мос тушади. Гап бошқа ёқда — вазиятга холис баҳо бериш ва амалий ёрдам кўрсатиш ўрнига, завод раҳбарияти фақат: «бўла қолинглар, ишни тезлатинглар», деган гапларни эшитмоқда.

Корхонада, шундай бўлса ҳам келажакка умид билан қарашмоқда. Корхона раҳбарлари жумҳурият ҳукуматида, давлат план комитетида ўзларига маслакдошлар излашмоқда. Жуда қисқа муддатда жумҳурият хазинасига неча ўн миллионлаб пул ва валюта келтиришга қодир заводнинг зарурлиги ва уни ривожлантириш истиқболларини жон-жаҳдлари билан исботламоқдалар. Ички резервлар қидирилмоқда. Чунончи, «Зилола», «Гулшан», «Наврўз», «Мускат» сингари янги газли виноларнинг технологияси ишлаб чиқилди. Биохимия комплекси қурилмоқда, фирма дўкони ва синаш учун ичиб кўриладиган зал очишни ўйлаб туришибди. Бу фақат фойда олиш учунгина эмас, айни вақтда жумҳуриятимизда вино истеъмоли маданиятини ҳам ошириш учун зарур, деб ҳисоблашмоқда.

Хуллас, ажойиб режалар тузилган. Фақат улар шампан виноси томчилари сингари сочилиб кетмаса бас. Агар яқин ойлар ичида Тошкент шампан винолари заводига зарур ёрдам кўрсатилмаса, шундай бўлиши мумкин.

А. БЕЗВЕРХОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Хориждан хабарлар

ҚОҲИРА. Мисрда уч миллион гиёҳванд бор, деб хабар қилди «Ал вафд» газетаси. Қоҳирадаги олий ижтимоий таъминот институти мутахассислари олган маълумотларга қараганда улар ана шу «ажал уруғи»ни сотиб олишга ҳар йили 4 миллиарддан 20 миллиардгача миср фунти сарфлайдилар.

Миср муфтиси Муҳаммад Саид Тантауи бир гуруҳ ёшлар олдида гапириб қорадорифурушларни шаҳар майдонларида, халқнинг кўз олдида қатл этишни талаб қилаётганлигини айтди.

ЛОНДОН. Инсон ҳуқуқлари ҳимоячиларининг Исроилдаги гуруҳи мамлакат хавфсизлик кучларини Иордан дарёсининг Ғарбий соҳили ва Ғазо минтақасидаги босиб олинган араб территориялари аҳолисига нисбатан асоссиз равишда шафқатсизлик қилишда айблади. Рейтер агентлигининг Қуддусдан хабар қилишича, «Бетселем» ташкилоти тарқатган маълумотда фақат тошлар билан қуролланган фаластин қўзғолони қатнашчиларига қарши ўточар қуролларни қўллаш ғайриқонуний ва ғайриинсоний эканлиги таъкидланади.

Ҳужжатда «аскарлар» командир томонидан бевосита буйруқ берилмай туриб қурол тепкисини босишга шошилишлари хусусида ташвиш билдирилади. Аксарият ҳолларда қотиллар бежазо қолмоқда — қўмондонлик уларнинг ишлари ҳарбий судларда кўриб чиқилишига йўл қўймаяпти. «Бетселем» келтирган маълумотларга қараганда резина ёки пластик ўқлардан фойдаланиш бир қанча ҳолларда арабларнинг ҳалок бўлишига олиб келган, армия эса бундай ўқларни «ҳаёт учун хавфсиз» деб реклама қилмоқда.

ИСЛОМОБОД. Пекиндан 200 километр жанубда жойлашган Сичандаги Хитой космодромидан Покистоннинг биринчи сунъий йўлдоши «Бадр—1» муваффақиятли учирилди. Исломободдан хабар қилинишича, йўлдош «Буюк юриш—2Е» Хитой учирувчи ракетаси ёрдамида Тинч океан устидаги орбитага чиқарилди. Покистон олимлари вазни 50 килограммлик йўлдош ёрдамида тажрибалар туркумини амалга оширишни, шунингдек алоқа каналлари ўрнатишни режалаштирмоқдалар.

Шу воқеа муносабати билан президент Ғулом Исҳоқхон Покистон космик фазодан тинч мақсадда фойдаланиш йўлига ўтган биринчи ислом мамлакати эканлигини айтди. Бош министр Беназир Бхутто йўлдошнинг учирилиши «Покистонни технология жиҳатидан янгилаш йўлидаги катта қадам» эканлигини таъкидлади.

СТОКГОЛЬМ. 9 июнь куни Аэрофлот самолётини ўғирлаб, Швецияга қочган 17 ёшли Дмитрий Семенов Совет ҳукумати вакилларига топширилди. Швеция ҳукумати уни мамлакатдан чиқариб юбориш тўғрисида қарор қабул қилган эди.

Куннинг биринчи ярмида Швеция полициясининг инспекторлари ўғрини Круноберг тергов изоляторидан Стокгольмнинг Арланд аэропортига олиб келишди. Бу ерда у томонларнинг шартлашувига биноан атайлаб Стокгольмга келган совет милицияси ходимларига топширилди.

Топшириш жараёнида бирор-бир фожиа аломати бўлмади. Швеция тартиб посбонлари ва уларнинг совет ҳамкасблари тартибга оид масалаларни тезгина келишиб олганларидан кейин Семенов аэрофлотнинг Стокгольм билан Москва ўртасида қатновчи самолётига ўтказилди ва пойтахтга олиб келинди.

Бу Швеция томони ўнлаб йиллар мобайнида Совет Иттифоқининг ҳуқуқбузарни қайтариш тўғрисидаги илтимосини қондирган дастлабки ҳолат бўлди. Бунда, деб таъкидлайди маҳаллий матбуот, Швеция осмондаги ҳар қандай қароқчилик ҳаракатларини қатъий қоралашигина ҳал этувчи омил бўлгани йўқ. Қайта қуриш йилларида СССРда ҳуқуқий вазиятнинг умумий яхшиланганлиги ҳам масаланинг ҳал этилишига ўз таъсирини кўрсатди.

ЛОНДОН. Шимолий Ирландиянинг бўлажак сиёсий тузуми тўғрисида режалаштирилаётган музокараларда Дублиннинг иштирок этиши шартлари ҳақида Буюк Британия билан Ирландия яна бир фикрга келолмади. Ирландияда жамоалараро низолар 20 йилдан буён тинмаяпти. Бўлажак музокараларнинг ўзаро келишилган тарифларини излашга бағишлаб Белфастда ўтказилган маслаҳатлашувдан кейин Шимолий Ирландия ишлари министри Питер Брук билан Ирландия ташқи ишлар министри Жерард Коллинз музокарани ўтказиш тартиби ва жадвали хусусида бир фикрга келолмадилар.

ПРАГА. Чехословакияда пайшанба кунидан бошлаб бензин ва дизель ёнилғиси нархи 50 фоиз ошади. Мамлакат федерал ҳукумати «бензин» ваҳимаси» янада кучайишининг олдини олиш ва жумҳурият бензин қуйиш станцияларидаги мураккаб вазиятни тартибга солиш мақсадида ана шундай шошилинч қарор қабул қилди. Шуни айтиш кифояки, бир қанча вилоятларда бензин қуйиш станцияларининг 80 фоизида ёнилғи йўқ.

(ТАСС).

ҒАРБИЙ Германияда истиқомат қилувчи Ханс-Юрген Вессельс (суратда) Швейцариянинг Люцерна шаҳрида ўтган қайиқлар, дарё кемалари, автомашиналар ва поездларнинг ҳаракат қилувчи моделлари халқаро кўргазмасидан сотиб олган ўз машинасидан мамнун. Радио орқали бошқариладиган машинаси — «МАН» автомобиль фирмаси ишлаб чиқараётган машинанинг кичрайтирилган кўринишидир. Унда вазни бир тоннагача бўлган юкларни ташиш мумкин.

Кейстон—ТАСС сурати.

● МОСКВА. 368-дорихона ҳузурида яқинда «Добродея» деб номланган гиёҳшарбатхона очилди. Унга Россияда биринчи бўлиб шифобахш ўтлардан малҳамлар ва дармон ичимликлар тайёрлаган аёл шарафига шундай ном берилди.

Гиёҳшарбатхонада чой ва доривор ўтлардан ичимликларни доришунос мутахассислар тайёрлашади. Ҳозир шу ердаги таомномада 15 хил хушбўй, ором берувчи ва тетиклантирувчи, дармондорили, ошқозон касалликларида ичиладиган шарбатлар бор.

СУРАТДА: доривор ўтлардан тайёрланган хушбўй ичимликлардан татиб кўринг.

В. Кошевой (ТАСС) сурати.

● «Бошқа ерга кўчиш ҳуқуқисиз ўн йил» — ана шу кинолента устидаги ишлар «Мосфильм» киностудиясида ниҳоясига етмоқда. Ундаги воқеалар шахсга сиғиниш йилларида ва Сталиннинг вафотидан сўнг содир бўлиши фильмнинг номидан ҳам аён. Фильм ижодкорлари — режиссёр В. Наумов, у сценарий муаллифи А. Кабаковга эмакдошлик ҳам қилган — мавзуни фожиали комедия жанрида ҳал этишга ҳаракат қилади. Унинг асосини тўрт оғайнининг тарихи ташкил этади. Разведкачи офицер, ресторанда ашула айтувчи жувон, ҳукумат уйининг чордоғида яшовчи фаррош ва унинг маъшуқаси шулар жумласидандир. Тақдир тақозоси билан улар воқеалар домига тушиб қолишади.

Фильмни суратга олишда Ғарбий Германиянинг «Феликс фильм» фирмаси ҳам иштирок этаяпти. Асосий ролларни актёрлар Б. Шчербаков, Н. Белохвостикова, А. Панкратов-Черний, О. Сотникова ижро этадилар.

СУРАТДА: Н. Белохвостикова фильм эпизодларидан бирида.

Р. Горелов (ТАСС) сурати.

Фалакиёт сирлари

ТОШКЕНТДА ҚУЁШ ТУТИЛАДИ

ШУ ЙИЛ 22 июлда тўла Қуёш тутилиши рўй бериб — 1972 йил 10 июлдаги Қуёш тутилишига нисбатан САРОС содир бўлади. Қуёшнинг тўла тутилиши Орол денгизи яқинида тонг отарда, маҳаллий вақт билан соат 6 дан 40 минут ўтганда бошланади. Қуёшнинг Ой билан бирлашиши соат 8 дан 36.45 минут ўтганда рўй беради ва соат 11 дан 24.5 минут ўтганда Тинч океан юзасида тугайди.

Ўрта Осиёда Қуёш тутилиши қисман кузатилади. Бу тутилиш Тошкентда соат 6 дан 42 минут ўтганда бошланади ва 7-ю 21 минутда қисман тутилишнинг энг катта фазаси рўй беради. Соат 8 дан 02 минут ўтганда қисман тутилиш тугайди.

Фалакиётда Қуёш ва Ой тутилишлари бир хил кетма-кетликда янгидан такрорланиш орасидаги давр «САРОС» (сарос юнонча — такрорланиш демакдир) деб аталади. Миср ва Юнонистонда САРОС қадимдан маълум бўлиб, у 6585 сутка 8 соатга тенг. Бу давр оралиғида 43 марта Қуёш тутилиши ҳодисаси содир бўлиб, булардан 15 таси тўла Қуёш тутилиши, 13 таси ҳалқасимон Қуёш тутилиши, 15 таси қисман Қуёш тутилишидир. Ҳар САРОСда тутилиш олдинги жойга нисбатан 120 градус ғарбга силжийди ва ниҳоят 54 йилу 34 суткадан сўнг деярлик яна дастлабки жойда тутилиш содир бўлади. САРОС ёрдамида тутилиш кунини ва у рўй берадиган ноҳияни тахминан чамалаб олдиндан айтиш мумкин.

Ҳаёт манбаи бўлган Қуёшдан Ергача бўлган масофа 150 миллион километр бўлиб, 300 минг км/сек тезлик билан ҳаракат қилаётган ёруғлик нури 8 минуту 19 секундда қуёшдан бизгача етиб келади. Қуёш қизиб ёнаётган газдан иборат плазма ҳолидаги шар бўлиб, унинг таркибида химиявий элементлардан водород — 85 фоиз, гелий —13 фоиз, қолган 2 фоизни кислород, азот, магний, кремний, натрий, алюминий, углерод, темир ва бошқа моддалар ташкил этади.

Ер шари Қуёш атрофини деярли 365 кунда бир маротаба айланиб чиқади. Ўз навбатида Ой ҳам Ер атрофида айланма ҳаракат қилади. Ана шу ҳаракат асосида агар, Ой Қуёш билан Ер орасига тушиб, Ерни Қуёш нурларидан тўсиб қўйса, Қуёш тутилиши ва аксинча Ой тутилиши ҳодисаси содир бўлади. Маълумки, Қуёш диаметри Ой диаметридан қарийб 400 маротаба катта ва Қуёш Ойдан ниҳоятда узоқлигидан Ойнинг конуссимон соя ҳосил қилиб, у ҳисоб-китобларга қараганда 360 километрдан 405 километргача чўзилган бўлади. Қуёш Ердан Ойга нисбатан тахминан 400 маротаба узоқроқ. Ой билан Ер орасидаги масофа эса қарийб 385 километрни ташкил этиши оқибатида Ой сояси Ер куррасига тушиб унча катта бўлмаган соядан то кўндаланг кесими 300 километрни ташкил этувчи соягача ҳосил этади. Агар, соя тушган жойда қуёш буткул кўринмаса — тўла Қуёш тутилиши, тутилиш жараёнида Қуёш гардиши бироз кўринса — қисман Қуёш тутилиши ва Қуёш гардиши ҳалқасимон кўринса ҳалқасимон Қуёш тутилиши дейилади.

Бу ҳолатлар, Қуёш, Ой ва Ер ҳолатларини мутаносиблигидан келиб чиқади. Ой Ер атрофида тез ҳаракат қилиши оқибатида тутилиш жараёни узоқ давом этмайди. У бир неча дақиқадан то 3 соатгача давом этиши мумкин. Тўла ёки ҳалқасимон тутилиш бор-йўғи 2-3 минут, айрим ҳоллардагина то 7 минутгача давом этиши мумкин.

Ўтмишда одамлар Қуёш тутилишидан саросимага тушиб, гўё Қуёшни ютаётган иблисларни қўрқитиб ҳайдаш мақсадида шовқин-сурон кўтарганлар, Қуёшга қараб қуроллардан ўқ уза бошлаганликлари ҳақида қадимий йилномаларда кўплаб воқеалар қайд этилган. Ҳозирда эса бу ҳодиса ўз моҳиятини ўзгартирган. Қуёш бизга энг яқин ёритгич бўлиб, уни ўрганиш зарур. Чунки Қуёш табиатидаги бироз ўзгариш ҳам инсон ҳаётига таъсир этади. Бу айниқса Қуёш фаоллиги кучайган йиллар кузатилади. Хусусан, XVIII, XIX, XX асрлардаги аксари халқ кўтарилишлари шу даврдаги Қуёш фаолияти кучайиши билан тўғри келган.

Ҳозирги кунда тутилиш ҳодисалари аҳамиятини йўқотган ва уни кузатиш зарурмикан, деган савол беихтиёр пайдо бўлиши шак-шубҳасиз. Бу ҳодисалар ўз аҳамиятини йўқотгани йўқ! Уларни кузатиш зарур! Ўз вақтида тутилиш ҳодисаларини кузатиш оқибатида. Ер заминида ҳали топилмаган — гелий элементи аниқланган, сўнгра у ерда топилган. Тўла тутилиш вақтида Қуёш юзасидаги кучли портлашлар — протуберанцларни (1964 йил 4 июнда ана шундай протуберанцлардан бири бир миллион етти юз километр баландликка кўтарилган) ва айнан Қуёшнинг тўла тутилиш вақтида ажойиб Қуёш тожисини ҳар томонлама ўрганиш имконияти вужудга келади.

Ўз вақтида совет олими Н. А. Козирев Ой сатҳида кузатган вулқон (1958 йил) ҳодисасига ўхшаш ҳодисалар, ўтмиш тутилиш йилномаларида қайд этилган. 1778, 1842, 1847 йиллардаги Қуёш тутилиши чоғида айрим кузатувчилар Қуёш ёғдусини тўсган Ойнинг Ерга қараган тарафида ёруғ нуқталарни кўрганлар. Ажаб эмас бу Н. А. Козирев кузатганидек вулқон бўлиб Қуёшнинг бўлажак тутилишларида яна қайд этилса.

Умуман Қуёш, Ой табиатига доир кўплаб масалалар ечими айнан тутилиш жараёнларида намоён бўлишига шубҳа йўқ.

Ҳозирги вақтда Қуёш тутилишини ўрганиш асосан тўрт йўналишда олиб борилмоқда:

1. Қуёш ва Ой ҳаракатларига киритиладиган тузатмаларни аниқлаштириш.
2. Қуёшнинг ташқи қатламлари — тожи ва хромосферани ўрганиш.
3. Ер атмосферасининг тузилишини ўрганиш.
4. Эйнштейн эффектини ўрганиш.

1896 йили Қуёшнинг тўла тутилишини кузатган пулковолик астроном А. П. Ганский ажойиб кашфиёт қилди. Қуёш тожиси кўриниши билан унинг доғлари орасида мутаносиблик мавжуд экан. (1947 йил Қуёш юзасида пайдо бўлган доғ кесими 250 минг километрни ташкил этган). Агар Қуёш доғлари кўп бўлса ёғду сифатида Қуёшни ўраб порлаб туради. Доғлар кам бўлса тожи Қуёш қутбларидан чекиниб, Қуёш экватори бўйлаб чўзилади ва гўё капалак қанотига ўхшайди. Қадимги Мисрда тожининг бу хусусиятидан бохабар бўлишган бўлса эҳтимол. Чунки Қуёш маъбудаси қиёфасида гўё ана шу капалак қаноти ва протуберанц — портлашга ўхшаш аломатлар акс эттирилган.

1911 йилда Эйнштейн катта массали жисм олдидан ўтаётган ёруғлик нури ўз тўғри йўлидан бироз оғишади, деган фикрни билдиради. Назарий ҳисобларга қараганда бу оғишиш ёйнинг 1,75 секундига тенг бўлиши керак. Бу ҳодисани бизнинг вазиятимизда фақат тўла Қуёш тутилишидагина кузатиш мумкин. Қуёш системасида массаси Қуёшникидан катта бошқа жисм йўқ, тўла Қуёш тутилиши жараёнида теварак-атроф қоронғилашиб Қуёшнинг яқинидаги юлдузлар кўрина бошлайди. Қуёш ёнидан ўтаётган юлдуз нурининг бироз оғишиши натижасида унинг ўрни ўзгаргандай бўлади.

1929 йилда тўла Қуёш тутилиши чоғида олиб борилган кузатишлар бу оғишиш ёй бўлагининг 2,2 секундига эга бўлиб ҳатто назарий ҳисоблашлардан катта чиққан.

Навбатдаги бу ажойиб жараённинг фанга янги ютуқлар олиб келишига шак-шубҳа йўқ.

Саидбаҳром АЗИЗОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси фалакиёт институтининг илмий ходими.

Ибрат олса арзийди

«ҲЕЧДАН КЎРА КЕЧ ЯХШИ»

ЯҚИНДА шаҳримизнинг Киров районидаги 156-болалар боғчаси қошида уй-боғчаси ташкил этилди. Келинг, яхшиси яхши ният билан қўйилган ушбу қутлуғ қадамнинг қандай амалга ошганлиги ҳақида район халқ таълими бўлимининг мактабгача тарбия бўлими методисти Шоира Одинованинг дил сўзларини эшитайлик:

— Халқ таълимининг бўлажак пиллапояси бўлган мактабгача тарбия соҳаси шу пайтгача баъзи раҳбарлар назаридан четда қолиб келди. Натижада бекаму кўст ўссин, деган болажонларимиз тақдирига бефарқлик билан ёндашдик. Болалар учун қурилиши керак бўлган боғча ва яслилар «бошландию, ташланди» қабилида қолиб кетарди. Энг ёмони, ота-оналаримиз фарзандларини ана шу муассасаларга жойлаштириш учун йиллаб навбатда туришарди. Сир эмас, ҳали ҳам бу муаммо тўлалигича барҳам топгани йўқ.

Ушбу аҳволни ўзгартириш учун қандай йўл тутмоқ керак, деган масала бизнинг районимиздаги мутасадди ходимларни ҳам ўйлантириб келарди. Яқинда бу муаммони ечишнинг осон йўли топилдики, бу услуб ҳаммага маъқул келмоқда. Райондаги барча болалар боғчаларида бўлиб ота-оналар билан суҳбатлашдик, анкета саволлари тарқатдик. Натижада бир қанча-ота-оналар ўз уйларида болалар боғчасини очиш таклифини киритишди. Ҳозирча эса санитария-эпидемиология станциясининг рухсати билан битта уй-боғчаси ишлаб турибди. Боғчани моддий томондан таъминлаш, болажонларга ҳар хил ўйинчоқлар улашиш, уларни озиқ-овқат ва тарбиячиларни ойлик маош билан таъминлаб туришни 156-боғча ўз зиммасига олди.

Ҳа, халқимизда «Ҳечдан кўра кеч яхши», деган ажойиб ҳикмат бор. Гарчи, бу боғча ҳам кечикиб ташкил этилган бўлса-да, бироқ самараси ёмон эмас.

Зумрад ҲАҚБЕРДИЕВА.

XX аср овози

Камлеш БАХШИ,
ҳинд ёзувчиси.

РОСТИНИ АЙТАМАН

(Ҳикоя)

ЭРТАГА ўғлимни суд қилишади. Иши ваколатда кўрилади!

Шу гап хаёлига келиши билан Суман оёқ-қўлидан мадор кетиб, ўзини супага ташлади. Нима қилсин? Йиғлаб ҳам кўрди. Ўйлаб ҳам кўрди... Ўйига етолмаса нима қилсин? Боши берк кўчага кириб қолган бўлса, нима қилсин? Бетоқат бўлиб, ўрнидан турди. Деразадан боққа қаради. Қоронғу тушиб қолган, боғ файзсиз... Атиги бир неча кун аввал чаппар уриб турган гулзор, мевалари ларзон дарахтлар бугун маъюсланиб қолган. Кўз кузлигини қилган, ҳатто бўй етмас дарахтлар ҳам хазонга айланган... Шуни айтишса керак-да, ҳамма нарсанинг давоми бор, деб....

Кечагина унинг хонадони обод эди, ҳушхол-хушхандон эди. Бугун... Суман ёлғиз. Ҳеч кими йўқ.

Нега ҳеч кими бўлмас экан? Мана шу уй, мана шу ҳовли, дарахтлар унинг ҳамроҳлари эмасми? Суманнинг кўзлари тағин жиққа ёшга тўлди. Шу топда у гоҳ кечаги кунини, гоҳ эртани ўйларди. Чамаси, кўпроқ эртани, эртага бўладиган воқеани. Бугун у қатъий қарорга келиши керак. Нима десин: ҳами, йўқми? Юрагини аламли ва айни пайтда ширин бир туйғу кемирар эди: оналик туйғуси, оналик меҳри, садоқати. Йўқ-йўқ! Ҳечам «ҳа» деёлмайди! Қайси тил билан айтсин? Ўз ўғлини ўз қўли билан... Лекин... кўрди-ку! Ўғли ўғирлик қилаётганини ўз кўзи билан кўрди-ку!

Етти қиздан кейин тилаб-тилаб олган ёлғизгина ўғлиния! Ўз арзи билан гувоҳлик бериб боласини қамоққа тиқсинми? Йў-ўқ!

Кўз ёшларини артди. Хаёл олиб қочди. Сурнай садолари. Мана шу ҳовлига келин бўлиб кириб келгани. Қўшиқлар авжида, ўйин-кулги... Худди кечагина бўлгандек... Орадан, эҳ-ҳе қанча сувлар оқиб ўтди.

Суман қайнонасиз хонадонга келин бўлди. Эсида, қайнотаси билан эрига биринчи марта ўз қўли билан пиширган таомини тортишда қанчалик қувонишган эди. Эҳтимол ота-бола яқин орада бундай лаззатли таом емаган бўлсалар керак. Бахтга тўлиқ бир йил зув этиб ўтиб кетди. Тўнғич қизалоқ Сита туғилди. Уйлари нурга тўлгандек бўлди. Сита энтак-тентак юра бошлади, ғудраниб тилга кирди. Хонадон жаннатга айланиб кетди.

Аста-секин ҳовли дарахтларга, уй эса болаларга тўлди. Тўрт йилда тўрт қизалоқ оламга келди. Ҳаммаларининг дилида ширин бир истак пайдо бўлди; қанийди, энди ўғил туғилса... Ҳар қандай оилага ҳам ўғил керак! Наҳотки шўрлик ақалли битта ўғил неварани тиззасига ўтказиб эркалатмасдан кўзи очиқ кетаверса! Ўғли бўлмаса, бу хонадоннинг чироғини ким ёқади? Оилани ким тебратади. Эрининг ҳам, Суманнинг ҳам хаёлидан шу гап кетмас эди.

Суман Калунинг онасига маслаҳат солди. Шаҳарда Суман бормаган, тупроғини кўзига суртмаган, назр-ниёз қилмаган ибодатхона қолмади. Илтижоси битта эди. «Худо, менга ўғил ато қил, ўғил!» Шунча илтижолардан кейин бешинчи қизалоқ туғилди. Хавотирлари баттар кучайди. Энди эр билан қайнота ҳам ибодатга бордилар. Брахманларга овқат улашишди, ота-бола олис йўл босиб азиз-авлиёлар зиёратига бориб келишди. Не ниятлар билан ўша муқаддас жойлардан Суманга нон олиб келишди. Она сигир сутидан хамир қориб, нон ёпилди, ҳаммага тортилди. Ҳинду мусулмонга, пиру фақирга назр-ниёз улашилди. Шунда... яна қиз туғилди. Бир куни Калунинг онаси Суманни ғалати гап қилди: «Қайнонанг бўлганимдами, бошинг таънадан чиқмасди!».

— Нима қилай, холажон! — деди Суман ўкиниб. — Пешонам шу экан! Эрим билан қайнотам фариштадек одамлар. Балки қайнонам ҳам шунақа бўлгандир...

Қизларнинг ҳаммаси ақлли, чиройли, бир-бирига меҳрибон эди... Қайнотаси ҳассасини тўқиллатиб кириб келар, унинг маъюс бўлиб қолганини кўриб, тасалли берар эди.

— Кўнгилни кенг қил, келин! Ҳаммаси худодан...

Беихтиёр «оҳ» чекиб юборди. Ўз овозидан ўзи чўчиб, атрофга аланглади. Ҳеч зоғ йўқ. Ўзи... Ёлғиз ўзи.

Яна бир нарсани эслади. Суман ҳар гал қиз кўрганида қайнотаси бояги гапни қайтарар эди.

Ниҳоят, ниятига етди. Ўғил туғилди! Ўғил! Тилаб-тилаб олган боласи... Кўнглида яна оналик меҳри жўш урди. Аниқ қарорга келди. «Йўқ» дейди! «Ўғлимда гуноҳ йўқ, ўша куни мияси айниб қолган эди. Ўғлим бегуноҳ» дейди! Ваколат инобатга оладими-йўқми, барибир. Ўз боласини ўз қўли билан...

Яна хаёлга берилди... Эри, хурсанд пайтларида Суманни юпатишга уринарди. «Э, онаси, қизалоқ бўлса қизалоқда! Бу дунёга ҳар ким пешонасига ёзилган туз-насиба билан келади. Ўзинг айтадиган ашула бор-ку! Қизим хонадонимда тўрт кунлик меҳмон, донини чўқийди-чўқийди-да, қушдек пир этиб, учиб кетади. Менга қара, онаси, ўша қўшиқни нега айтмай қўйдинг? Шундай деб, бир зум эгилиш келарди-да, тағин тасалли берарди. Мана, тўнғичимиз катта қиз бўлиб қолди, ёнингга киради». Суманнинг назарида эри шу гапни айта туриб, маъюс тортиб қолгандек, «Ўғлим бўлса, менинг ёнимда турарди», деб ўйлаётгандек бўларди.

Еттинчи қизалоқ туғилганида қайнота эшикка қулф солиб қўйди. «Битта-яримтаси таъна қилиб Суманнинг дилини оғритмасин!»

Ота-бола Суманнинг кўнглини кўтаришар, «Худо бизни бир синамоқчи-да, сабр қилавер» дейишар, аммо у эри билан қайнотасининг ёлғиз қолганида пешонасига уриб, қисматидан нолиётганини ҳис этиб турарди. Хўп, Суманда нима гуноҳ! Эри билан қайнотасининг айби нима?

Етти қизнинг ташвиши тинка-мадорини қуритди. Ош-овқат, кир-чир, хурсандчилигу-хафагарчиликлар. Ҳар йили бир қизи мактабга киради. Харажат ҳам кўпаяр, ташвиш ҳам ортиб борарди. Ўғил кўрганлар бошқача... Бахтиёр... Шунча ташвишлар билан ўзини олдирмаган Суман мана, кейинги бир неча кун ичида адойи тамом бўлди! Ҳуши учиб бораяпти.

Ташқарида фасли-хазон. Унинг умри ҳам хазон бўлди... Ҳовлига тағин бир назар солди. Ажаб, хаёлида бошқа манзара жонланди. Ҳовли гавжум. Ҳамма хурсанд, ҳамма шод. Ҳовли сатҳи шамлар шуъласидан нурафшон, мушакбозлик.. Дивайли байрами авжида. Эри билан қайнотаси дўст-ёронлари орасида шоду хуррамлик қилишяпти. Ёшу қари рақсга тушяпти. Тўнғич қизалоқ ҳам улар орасида... Байрам қилмай бўладими? Ратхунахт бабу оиласида ўғил туғилди, ўғил! Етти қиздан кейин... Хушхабар ўрмонга ўт кетгандек яшин тезлигида бутун шаҳарга тарқалди.

Ўғилчага Дипак — Ёрқин деб исм қўйишди. Тўғри-да, ўғил — оила чироғи. Ота-боболар шажарасининг давомчиси.

Суман эри билан қайнотасини қувончдан эс-ҳушидан айрилиб қолса керак, деб ўйлаганди, ўшанда...

Суман чуқур сўлиш олди... Дипу ўқишга ихлос қўймади, шўх, тўполончи, ҳатто... қўли эгрироқ чиқди. Бугун қўшнининг деразасига тош отиб синдиради, эртага бировнинг боласини қон қақшатиб уриб келади. Бировнинг велосипеди ғойиб бўлади, бошқа бировнинг ити занжир-панжири билан зим-зиё... Ҳар куни шикоят, ҳар куни ҳасрат... Тушунтиришди, эркалашди, ялинишди, танбеҳ беришди. Нафи бўлмади. Ҳатто, болани шифокорга ҳам кўрсатишди... Бўлмади. Бола ўқишни ташлади. Қайнота-ку ўғил неварани тиззасига ўтказиб муродига етгану, бандаликни бажо келтирган. Отага қийин бўлди. Дипу ўқишдан ҳайдалган куни номусга чидолмай ётиб қолди. Шу кўйи қайта ўрнидан турмади: юрак касали билан кетди..

Суман кўнглида ғалати осойишталик ҳис этди. Қулоғи остида қайнотаси Ратхунатхнинг овози жаранглагандек бўлди. «Қўй болам, ўтмишни ўйлама, Суман! Ширин дамларни эслаган одам баттар азоб чекади».

— Қаёқдасиз отажон! Шўрим қурсин! Қандай кунларга қолдим, отажон! Олдимда бўлсангиз йўл-йўриқ кўрсатардингиз.

Суман ўзноласидан ўзи ҳуркқандек жимиб қолди. Сўнг ўзи билан ўзи гаплаша бошлади. Ҳеч ким йўқ, ким ҳам эшитарди!

— Қандай қилиб ёлғон гапирай? Нима дей? Йўқ! Ростини айтаман! Буям бўлса Дипунинг эртанги куни учун. Ўз кўзим билан кўрдим-ку! Дипу қўшнининг уйидан тақинчоқлар олиб чиқиб ўз хонасига кирганини, ўғирланган молни сандиққа тиққанини кўрдим-ку..

Ўша кеча юраги алангаи-оташ бўлиб ёнди. Шунақанги ёнди-ки, оналик меҳрини ҳам жизғанак қилиб ташлади. Суман ярим тунда қўшнисини уйғотди. Маҳкамага биргалашиб боришди. Онанинг ўзи аризага қўл қўйди. Дипуни олиб кетдилар....

... Шу кеча эри билан қайнотасини яна бир бор кўргандек бўлди. Ажаб, уларнинг чеҳраси ёруғ эди.

Ана, тонг ёришиб келмоқда. Аммо дили қоронғу тун каби зимистон.

... Суман суд минбарида турибди. Рўпарасида ўғли. Бир лаҳза ўша томон назар солди. Атиги бир сония... Лекин бугун унинг қарори қатъий. Муқаддас китобга кафтини босар экан, овози титраб кетди.

— Бор ҳақиқатни айтаман! Фақат ҳақиқатни...

Урду тилидан Мавлуда ТЕШАБОЕВА таржимаси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ҳамшаҳарлар, сизлар учун!

21 ва 22 июль кунлари

К. Маркс кўчасида

кооперативлар ва якка тартибда меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи кишилар ишлаб чиқарган буюмларнинг

САВДО-КЎРГАЗМАСИ
уюштирилади

Савдо-кўргазмадан мақсад — харидорларнинг кооператорлар ишлаб чиқараётган молларнинг турлари билан нисбатан тўлиқ танишишларига имкон бериш ва шундай қилиб, харидорлар эҳтиёжини тўлароқ қондиришдан иборатдир.

● ҲОЗИРГИ ВАҚТДА 1000 ГА ЯҚИН КООПЕРАТИВ ИШЛАБ ЧИҚАРИШЛАРИ ЎЗ МАҲСУЛОТЛАРИНИ ШАҲАР ДЎКОНЛАРИГА ЕТКАЗИБ БЕРМОҚДА.

● ПОЙТАХТНИНГ ТУРЛИ РАЙОНЛАРИДА ЖОЙЛАШГАН 128 ДЎКОН КООПЕРАТИВЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРГАН МОЛЛАР БИЛАН САВДО ҚИЛАДИ.

● ШУ ЙИЛНИНГ ЎТГАН ЯРМИДА КООПЕРАТИВЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРГАН 6,5 МИЛЛИОН СЎМЛИК БУЮМЛАР СОТИЛДИ.

Кооперативларнинг ва якка тартибда меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи шахсларнинг молларини сотишда Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети савдо Бош бошқармасининг 50 дан зиёд савдо корхоналари иштирок этади. Тикувчилик ва тўқувчилик буюмлари, атторлик моллари, пойабзал, тақинчоқлар, бадиий асарлар, маданий-маиший ва хўжалик моллари шулар жумласидандир.

Савдо-кўргазмада ҳозир шаҳарда ҳаммага маълум «Стежок», «Хонобод», «Наврўз», «Семурғ» кооперативлари билан бир қаторда бошқа жумҳуриятлардаги кооперативлар ишлаб чиқарган янги буюмлар тошкентликлар эътиборига ҳавола этилади.

ҲУРМАТЛИ ТОШКЕНТЛИКЛАР ВА ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ!

Сизларни шанба ва якшанба кунлари К. Маркс кўчасига таклиф қиламиз.

Шу ердан ёз мавсумига мос либосларни — кўйлакларни, енгсиз кўйлакларни, юбкаларни, шимларни топасиз. Уларни тажрибали усталар шу куннинг расм-русумларини ҳисобга олиб, энг муҳими оз миқдорда тикишган. Ана шундай либосни сотиб олганингиздан сўнг кўчада ўзингизга ўхшаб кийинган кишини учратмаслигингизга амин бўлишингиз мумкин. Бу айниқса хотин-қизлар учун катта аҳамиятга эга

Шу кунлари сиз К. Маркс кўчасида жойлашадиган савдо расталаридан ўзингиз учун ва оила аъзоларингиз учун пойабзал сотиб олишингиз мумкин. Янги кўйлакка мослаб тақинчоқларни ҳам сотиб олишни унутманг.

КООПЕРАТИВЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ВА ЯККА ТАРТИБДА МЕҲНАТ ФАОЛИЯТИ БИЛАН ШУҒУЛЛАНУВЧИ ШАХСЛАР ДИҚҚАТИГА

Агар савдо-кўргазмада қатнашишга қарор қилган бўлсангиз — шанба ва якшанба кунлари К. Маркс кўчасига марҳамат қилинг: сизларга иш жойи берилади.

Савдо-кўргазма ўтаётган кунларда сиз савдо корхоналари билан бундан кейинги ҳамкорлик масалаларини ҳам ҳал этишингиз мумкин.

Савдо-кўргазма соат 11 дан 18.00 гача ишлайди.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети савдо Бош бошқармаси.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТ

Шарқ яккакурашидан сабоқлар

КУНГ-ФУ

МАЗКУР хитой яккакурашининг тарихи жуда узоқ асрларга бориб тақалади. Ҳозирги кунда унинг услублари бир неча юздан ортиқ бўлиб, жаҳоннинг деярли барча мамлакатларида кўплаб мухлисларига эга.

Эрамиздан аввалги 2500-йилдаёқ Шарқ мамлакатларида го-ти номли кураш тури кенг тарқалганди. Эрамиздан аввалги биринчи минг йилликда эса Квон Йе кунг-фунинг дастлабки «узун панжа» услуби техникасини ишлаб чиқди. Учинчи асрга келиб улар қатъий йўналишларга бўлинди ва асосан бешта ҳайвон ҳаракатлари асосида усуллар яратилди, кейинчалик эса уларга илон, от, аждаҳо ва бошқа усуллар қўшилди. Ўн учинчи асрга келиб Шан Саль Фун кунг-фунинг «ички системаси» асосларини яратди. Ўн тўққизинчи асрда эса Пекинда шу система асосидаги Бакуашан мактаби очилди. 1949 йилдан бошлаб Пекинда бу санъат турининг тансиҳатлик машқлари мактабларга дарс сифатида киритилди. Гонконгда эса, қадимий жанговар анъаналар аввал қандай бўлса, ўшандайлигича қолди.

Кунг-фунинг энг қисқа тарихи ана шундай. Услублар тури фазилатларнинг рамзи сифатида майдонга чиқди. Масалан, йўлбарс — қудрат ва тадбиркорлик рамзи, илон — «ички қувват», маймун — айёрлик, айиқ — довюраклик, арслон — тезлик ва куч рамзи ва ҳоказо.

Хитой яккакурашини қуйидаги уч турга ажратиш мумкин:

1. Қуролсиз жанг қилиш усуллари — кунг-фу. У икки хил: «ички услуб» — Тайчи, Пакуа, Хоин-и, «ташқи услуб» — уч юздан ортиқ услуб ва мактаблардан иборат.

2. Қурол қўллаган ҳолда Мой-ҳай (қилич, найза, таёқ, нунчак, тонфа, сай каби қуроллар ёрдамида жанг қилиш). Бу усул асосан самурайларга хос.

3. Яширин услублар:

— «ички қувват» усуллари — «секинлаштирилган зарбалар», «даус» ва кўздан ғойиб бўлиш санъати;

— «темир бармоқ» усули;

— «заҳарланган панжа» услуби ва ҳоказо.

Услублар сулоласи эрамиз бошларидаёқ «жанубий» ва «шимолий» йўналишларга бўлинган эди. Шимол, дарҳақиқат, мускул кучига асосланган усуллар макони бўлди, кунг-фунинг бу мактаби кейинчалик японча ҳамда окинавача каратэнинг асоси бўлиб хизмат қилди. Хотиржамлик, тезкорлик ва сезгирлик, идроклилик кунг-фунинг асосий негизи деб ҳисобланди. Баъзи адабиётларда «ўтаинсонлик» фазилатлари ҳақидаги ҳикоялар учрайди, «ўта инсон»нинг олтинчи сезгиси ёки учинчи кўзи бор деган гаплар юради. Бундай қобилиятларнинг пайдо бўлиши юқоридаги уч асос билан боғлиқдир. «Инсоннинг ҳаётий қуввати марказида шундай бир манба борки, уни жуда озчиликкина пайқай олади, — деб ёзади кунг-фу устаси Р. Хабидзетцер. — У туғанмасдир, чунки Коинотнинг яширин кучлари билан тўғридан тўғри боғлангандир». Афсонавий яширин санъатлар ана шу «ички қувват» усули асосида юзага келган.

Нин-жалар, яъни кўҳна Шарқнинг яширин хизмати жангчилари ҳам ана шу икки усулни пухта эгаллашган. Бундан ташқари, нин-жа (баъзан нинза ёки нинзуцу деб ҳам юритилади) совуқ қуролларни ҳам маҳорат билан ишлата олган. Жумҳурият киноэкранларида намойиш этилган «Хон Гиль Дон» фильмини кўрган кишилар улар ҳақида тасаввур ҳосил қилган бўлсалар керак. Умуман, найза ишлата билиш, қилич ва ўқ-ёй билан муомала қилиш санъати барча Шарқ мамлакатларида кенг тарқалган эди. Ҳусайн Бойқаро, Амир Темур, Бобур лашкарлари мазкур қуроллардан усталик билан фойдаланганлар. Аммо уларни нин-жа деб аташ нотўғри бўлур эди, чунки нин-жалар ашаддий қотиллар бўлишган.

«Секинлаштирилган зарбалар», «даус санъати», «кўздан ғойиб бўлиш қобилияти», «темир бармоқ», «заҳарланган панжа» усуллари Шарқ яккакурашининг деярли йўқолиб битган турларидир. Улар ҳақидаги аниқ маълумотлар эса монастирларнинг хилват ертўлаларида сир сақланаётир. Фақат турли хил афсонавий ҳикояларгина мавжуд.

Кунг-фу узоқ вақт давом этадиган руҳий ва жисмоний машқларни талаб қилади. Яккакурашнинг бу тури билан шуғулланиш учун аввало махсус тайёргарлик машқларини бажариш лозим. Бунинг учун аввало руҳий ҳолатга кирилади — ҳеч нарса ҳақида ўйланилмайди ва диққат бир нуқтага жамланади. Вужуд секин-аста бўшаштирилади. Сўнг майин ҳаракатлар билан оғирлик маркази аввал чап оёққа, сўнг ўнг оёққа ўтказилади. Ушбу машқ ҳар қандай вазиятда ҳам мувозанатни йўқотмасликка ёрдам беради.

Кунг-фу билан билиб-билмай, ўз ҳолича шуғулланишнинг оқибати ёмон бўлиши мумкин. Чунки, ҳатто нафас олиш ва чиқариш ҳам маълум система асосида бажарилади. Кичкина хато катта оқибатларни келтириб чиқаради. Шу сабабли, яккакурашнинг бу тури билан қизиқувчилар ТАЙВЕ — Тошкентдаги Шарқ яккакураши санъати ассоциациясига мурожаат қилишлари мумкин.

Кунг-фу машқларининг тансиҳатлик характери ҳам аҳамиятлидир. Ўтириб бажариладиган нафас олиш машқларининг ўзиёқ танада қон айланишини, юрак ва буйрак фаолиятини яхшилайди.

Исажон СУЛТОНОВ.

Кичкинтойлар велопойгасига ҳозирлик.
Р. Альбеков сурат-лавҳаси.

Учрашувлар, натижалар

Спортнинг бир неча тури бўйича Ўзбекистон 21-спартакиадаси давом этмоқда. Ҳозиргача бадиий ва спорт гимнастикаси, самбо, сузиш бўйича мусобақаларга якун ясалди. Самбо кураши мусобақаларида бухороликлар ғалаба қозонишди. Қолган спорт турлари бўйича эса шаҳримиз вакиллари шоҳсупанинг юқори поғонасига кўтарилишди.

● **СПОРТ ГИМНАСТИКАСИ** бўйича «Ўрта Осиё ва Қозоғистон кубоги» мусобақаларига якун ясалди. Команда биринчилигида Ўзбекистон жамоаси биринчи, қозоғистонликлар иккинчи ва Тожикистон вакиллари учинчи ўринни эгалладилар. Шахсий ҳисобда тошкентлик Борис Залядский эркаклар, чирчиқлик Оксана Айбиндер эса аёллар баҳсида ғолиб чиқди.

● **КАРАТЭ** до бўйича Ростов-Дон шаҳрида касаба уюшмаларининг Бутуниттифоқ физкультура ва спорт кўнгилли жамияти биринчилиги ўтказилди. Жумҳуриятимиз терма командаси аъзоси Леонид Ким 2-ўринни эгаллаб, кумуш медаль соҳиби бўлди.

● **ГОРОДКИ.** Белоруссиянинг Молодечное шаҳрида ҳамон иш фаолиятини давом эттираётган меҳнат ва уруш кексалари иштирокида городки бўйича Бутуниттифоқ мусобақалари бўлиб ўтди. Унда жумҳуриятимиздан А. Адлов, А. Ефимов, А. Гребенников, К. Карповлардан иборат спорт командаси қатнашди ва фахрли 3-ўринни эгаллади.

Шаҳар биринчилигида эса «Старт» спорт жамоаси ғолиб чиқди. Шахсий мусобақада ҳурмат шоҳсупасига кўтарилган С. Гребенников спорт усталигига номзодлик талабини бажарди.

Д. ИСРОИЛОВ.

● **ФУТБОЛ.** Бутуниттифоқ физкультура ва спорт кўнгилли жамиятининг Тошкент шаҳар кенгаши кубоги учун ишлаб чиқариш корхоналари ўртасида ўтказилган баҳс куни кеча ниҳоясига етди.

Июнь ойида старт берилган бу мусобақада жами 16 команда ўзаро беллашган эди. Ҳал қилувчи финал ўйинида В. П. Чкалов номидаги самолёт ишлаб чиқариш бирлашмаси ва «Узбексельмаш» заводи командалари учрашишди. Бунда 3:2 ҳисобида омад «Узбексельмаш» заводи футболчиларига кулиб боқди ва улар биллур совринни қўлга киритдилар.

О. МАҲМАЮСУПОВ.

Луқма

Сув ҳавзасининг эгаси борми?

ҲОЗИР шаҳримизда саратон айни авжига чиққан пайтлар. Катталар узоқ ўлкаларга дам олишга ошиқса, болалар пионер лагери томон интиладилар. Лекин шаҳарда қолиб дам олаётган болалар ҳам талайгина. Саратонда сув ҳавзалари ва ҳовузлар уларнинг жонига оро киради. Тўғри, сунъий сув ҳавзалари шаҳримизда йўқ эмас, албатта. Лекин уларнинг кўплари айни шу кунларда ишламаяпти. Мисол учун, Киров районидаги Краснопресненск кўчасида жойлашган сув ҳавзасининг аҳволини кўздан кечирадиган бўлсак, у мана бир йилдан бери қаровсиз аҳволда, ичидан ахлат уюмларию, темир-терсаклар ҳам топилади.

— Сув ҳавзаси нега ишламаяпти? — сўраймиз 7-турар жойлардан фойдаланиш бошқармаси бошлиғи Солиҳ Йўлдошевдан.

— Унга қарайдиган одам йўқ, — дейди бошлиқ.

Маълум бўлишича, илгари бошқарма штатида педагог ташкилотчи ва спортинструкторлар бўлар экан. Ҳозирда шу ходимлар қисқартирилиб, район халқ таълими бўлимига ва спорт комитети ихтиёрига берилибди.

— Ҳозир бошқармамиз қарамоғида учта сув ҳавзаси бор. Уччаласини ҳам беркитиб қўйганимизга бир йилдан ошди, — сўзда давом этади С. Йўлдошев. — Сабаби, агар уларни ишга туширадиган бўлсак, кимдир назорат қилиб туриши керак бўлади. Бизда эса, бундай имконият йўқ.

Ҳа, С. Йўлдошевнинг гапига қўшилмасдан илож йўқ. Педагог-ташкилотчи штатларини эгаллаб турган юқорида тилга олинган ташкилотлар аҳволни ўнглаш учун бирор чора кўришмас экан, сув ҳавзалари ҳали-вери ишламайди.

С. ОРИПОВ.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
УСМОН НОСИР НОМЛИ ТОШКЕНТ МАТБАА ТЕХНИКУМИ

1990-1991 ЎҚУВ ЙИЛИГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ТЕХНИКУМНИНГ КУНДУЗГИ ВА СИРТҚИ БЎЛИМЛАРИ ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛАРНИ ТАЙЁРЛАЙДИ:

10-11 йиллик маълумот асосида

«Матбаа машиналарига техникавий хизмат қилиш», «Чоп этишни ишлаб чиқариш», «Босма қолипларини тайёрлаш», «Брошюра-муқоваларни ишлаб чиқариш». Ўқиш муддати 2 йил 6 ой. «Китоб товаршунослиги». Ўқиш муддати 1 йил 10 ой.

Аризалар 10 августгача қабул қилинади.

Техникумга кирувчилар қуйидаги фанлардан имтиҳон топширадилар: она тили ва адабиётдан (иншо), математика (оғзаки).

Эслатма: «Китоб товаршунослиги» бўйича кирувчилар «математика» ўрнига «СССР тарихидан» кириш имтиҳонини топширадилар».

Кириш имтиҳонлари 1 августдан 21 августгача ўтказилади.

Ўқишга кирувчилар техникум директори номига ариза (танланган мутахассислик кўрсатилган) билан қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: маълумоти ҳақида ҳужжат (асл нусхаси), 086/У андозадаги тиббий шаҳодатнома, 3х4 см. ҳажмдаги 4 дона фотосурат (бош кийимсиз тушилган), меҳнат дафтарчасидан тасдиқланган кўчирма, фамилия ўзгарган бўлса, олдинги фамилияси кўрсатилган гувоҳнома, иш жойидан йўлланма.

Туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, ҳарбий ҳужжатларини шахсан кўрсатадилар.

Техникум ётоқхонага эга.

Мурожаат учун манзил: 700011, Ташкент шаҳри, ГСП, Навоий кўчаси, 30«а»-уй. 7, 8, 11, 16-трамвайлар; 2, 7, 8, 14, 18, 20-троллейбуслар; 46, 47, 53, 64, 65, 91, 166-автобусларнинг «Хадра» ёки «Марказий телеграф» бекати.

Маълумот олиш учун телефонлар: 44-64-54, 44-60-61.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
НАБИ ҒАНИЕВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ КИНОТЕХНИКУМИ

1990-1991 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КИНОТЕХНИКУМ ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАРНИ ТАЙЁРЛАЙДИ: кино ва видеотехника қурилмаларидан фойдаланиш, томошагоҳларни овозлаштириш.

Кундузги ва сиртқи бўлимлар бор.

Фақат 10-синф маълумоти бор шахслар қабул қилинади.

«Кино ва видеотехника қурилмаларидан фойдаланиш» ва «Томошагоҳларни овозлаштириш» мутахассислиги бўйича ўқиш муддати 2 йилу 10 ой.

Кундузги ва сиртқи бўлимларга кирувчилар қуйидаги кириш имтиҳонларини топширадилар: ўзбек (рус) тили ва адабиёти (иншо), математикадан (оғзаки).

Техникумга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: директор номига ариза, тўрт дона сурат (3х4 см.), маълумоти ҳақида ҳужжат (асл нусхаси), 086/У формадаги медицина справкаси, меҳнат дафтарчасининг нусхаси (сиртқи бўлим учум), иш жойидан йўлланма.

Техникумга кирувчилар туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, ҳарбий ҳужжатларини кўрсатадилар.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ КУНДУЗГИ БЎЛИМГА — 1 АВГУСТДАН 20 АВГУСТГАЧА.

Сиртқи бўлимга — 10 августдан 20 августгача.

Қабул қилинганлар умумий асосда стипендия ва ётоқхона билан таъминланадилар.

Техникум манзили: Тошкент шаҳар, 95, Студентлар кўчаси, 96 уй.

(Талабалар шаҳарчасида). Телефонлар: 46-47-71, 46-04-00, 46-47-86.

16-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1990-1991 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти Тошкент тўқимачилик комбинати учун тароқловчи, хом ип тайёрловчи, йигирувчи, калаваловчи, тўқувчи касбларидаги малакали ишчиларни тайёрлаб беради.

Ўқиш муддати 9-синфни битирганлар учун 3 йил, 11-синфни битирганлар учун — 1 йил.

3 йил таълим оладиган ўқувчиларга ўқиш даврида 3 маҳал овқат, кийим-бош берилади. Билим юртини тамомлаганлар ўрта маълумот ҳақида диплом оладилар ва уларга эгаллаган малакалари бўйича разряд берилади. Ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 100 фоизи билан таъминланадилар.

Бир йил муддат билан таълим оладиган ўқувчиларга ойига 70 сўм миқдорида стипендия, шунингдек ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 100 фоизи тўланади.

Бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқиш даври доимий меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини аъло диплом билан тамомлаган ўқувчилар олий ўқув юртларининг кечки ва сиртқи бўлимларига ва техникумга ўқишга киришда алоҳида имтиёздан фойдаланадилар. Комбинат қошида политехникум филиали мавжуд. Ўқувчиларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказишлари учун билим юртида бичиш ва тикиш тўгараклари, спорт секциялари ишлаб турибди, шунингдек улар учун Тўқимачилар маданият саройининг эшиклари очиқ, «Текстильшик» спорт комплекси уларнинг ихтиёрида, комбинат қошида профилакторий, Тошкент денгизида дам олиш зонаси бор.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш талаб қилинади: директор номига ариза, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақидаги ҳужжат, таржимаи ҳол, яшаш жойидан справка, 6 дона фото сурат (3х4 см. катталикдаги), характеристика.

Аризалар ҳар куни, якшанбадан ташқари соат 9 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, 100-алоқа бўлими, Фрунзе райони, А. Қаҳҳор кўчаси, 34-уй (2, 3, 80, 97-автобуслар; 25, 32-маршрутли таксиларнинг «16-ПТУ» бекати).

Телефон: 55-44-85.

Ўзбекистон ССР халқ таълими вазирлиги
Ўзбекистон ССР халқ таълими Бош бошқармаси
41-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
«С» тоифасидаги «ҳайдовчи автокранчи» ихтисоси бўйича ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиш учун кечки пулли гуруҳга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Машғулотлар 1990 йил 1 сентябрдан бошланади.
ЎҚИШ МУДДАТИ — 1 ЙИЛ.

Совет Армияси сафларида хизматни ўтаб келган йигитлар қабул қилинадилар.

Билим юртини битиргандан сўнг В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлаш истагини билдирганлар имтиёзли шартларда қабул қилинадилар.

Ўқиш даври меҳнат фаолиятига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар талаб этилади: директор номига ариза, паспорт, ҳарбий билет, маълумоти тўғрисида ҳужжат, тиббий ҳайдовчилик шаҳодатномаси, 4х5 см. катталикдаги 6 та фотосурат.

Манзилимиз: 700128, Тошкент шаҳри, Хуршид кўчаси, 83-уй. (44, 48, 97-автобуслар; 10-троллейбус; 10, 23, 27-трамвайларнинг «Лабзак» бекати).

Телефон: 41-38-22.

КИНО

20 ИЮЛДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ЧЎЗИЛГАН ҚАСОС» (катта зал, 18.30, 20.40); «ЭЛЬВИРА — ЗУЛМАТ ҲОКИМАСИ» (кичик зал, 18, 20.00).

Қозоғистон — «ШИНА — ЧАНГАЛЗОРЛАР МАЛИКАСИ» («ТАРЗАН-АЕЛ» 20.00); «ЧЎЗИЛГАН ҚАСОС» (18.30).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «АТЛАНТИДА ДОҲИЙЛАРИ» (20, 21.30); «БИРОН-БИР ДАЛИЛСИЗ» (18.00).

Восток — «КАТТА ОДАМ» (17.30, 20.45).

Фестиваль (ёзги)—«ЕҚИМТОЙ ФИРИБГАРЛАР» (21.15).

21, 22 ИЮЛДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ЧЎЗИЛГАН ҚАСОС» (катта зал, 11, 13.30, 16, 18.30, 20.40); «ЭЛЬВИРА — ЗУЛМАТ ҲОКИМАСИ» (кичик зал, 12, 14, 16, 18, 20.00).

Қозоғистон — «ШИНА — ЧАНГАЛЗОРЛАР МАЛИКАСИ» («ТАРЗАН-АЕЛ» 11, 12, 13.30, 14.30, 20.00); «ЧЎЗИЛГАН ҚАСОС» (16, 18.30).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «АТЛАНТИДА ДОҲИЙЛАРИ» (12, 16, 20, 21.30); «БИРОН-БИР ДАЛИЛСИЗ» (14, 18.00).

Восток — «КАТТА ОДАМ» (11, 14, 15, 17.30, 20.45).

Фестиваль (ёзги) — «ЕҚИМТОЙ ФИРИБГАРЛАР» (21.15).

«УЗСПЕЦСТРОЙ» ТРЕСТИНИНГ ЖУМҲУРИЯТ ИХТИСОСЛАШГАН МОНТАЖ-СОЗЛАШ БОШҚАРМАСИГА

АНДИЖОН, САМАРҚАНД ва ФАРҒОНА вилоятларида ишлаш учун электр пайвандчилар, монтажчи-чилангарлар, электр монтажчилар (4, 5, 6-разрядли)

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — ишбай.
Сафарбарлик ва минтақа коэффициенти тўланади.
Ётоқхонада истиқомат қилинади.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, 74-алоқа бўлими, Мухтор Ашрафий кўчаси, 168-«а» уй.

«УЗБЕККИНОДЕТАЛЬ» ЗАВОДИ

техника бўлими бошлиғи бўш лавозимига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурсда раҳбарлик лавозимларида камида 5 йил ишлаган, олий техника маълумотига эга бўлган шахслар қабул қилинадилар.

Ҳужжатлар — 5 августгача қабул қилинади.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: 700100, Тошкент шаҳри, А. Қаҳҳор кўчаси, 35-уй.

Телефонлар 55-88-57 — қабулхона, 55-99-01 — кадрлар бўлими.

Р. Р. ШРЕДЕР НОМИДАГИ БОҒДОРЧИЛИК, УЗУМЧИЛИК ВА ВИНОЧИЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

илмий иш бўйича директор ўринбосари, илмий котиб, ўсимликларни ҳимоя қилиш лабораториясининг катта илмий ходими бўш лавозимларига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — 3 августгача.

Ҳужжатлар қуйидаги манзилга юборилсин: Тошкент шаҳри, Главпочтамт, 16-абонемент қутиси.

Телефонлар: 24-24-42, 24-96-28.

Корхоналар, кооперативларнинг раҳбарлари ва аҳоли

ДИҚҚАТИГА!

«СЕРГЕЛИ ТЕМИР-БЕТОН КОНСТРУКЦИЯЛАРИ»

ижара корхонаси

ФР — 5 — 40 м. м.лик шағал, «Рабица» тўри, дурадгорлик буюмларини

СОТАДИ

Нархи — давлат келишувига кўра чакана.

Корхона манзили: 700115, Тошкент шаҳри, Восточная кўчаси, 2-уй.

Телефонлар: 58-25-81 (план бўлими), 58-44-08 (директор қабулхонаси).

«Центросоюз» Меҳнатни илмий ташкил қилиш ва рационаллаштириш Марказий институти Ўзбекистон маркази (ЦИНОТУР) жамоаси марказнинг бўлим мудири Б. Ш. Ғиёсовга отаси **Шариф ҒИЁСОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТЎЙЛАР МУБОРАК!

Тўй тантаналарида маданий хизмат қилишга мослаштирилган ва замонавий репертуарларга эга бўлган Авиасозлар маданият саройининг

«САМО» АНСАМБЛИ

бахт ва шодлик оқшомини кўнгилдагидек ўтказишда

ХИЗМАТИНГИЗГА ТАЙЁР!

Ансамблни кассага пул тўлаш йўли билан тўйхонага таклиф қилишингиз мумкин.

Буюртмалар олдиндан ҳар куни соат 16.00 дан маданият саройининг 2-қават, 90-хонасида қабул қилинади.

Маконимиз: Авиасозлар шаҳарчаси, Лисунов кўчаси, Авиасозлар маданият саройи (15, 23, 48, 72, 151, 54, 6-автобуслар; 3, 23-трамвайларнинг «Маданият саройи» бекати. Метронинг «Чкалов» станцияси). Телефон: 96-55-81.

ФРУНЗЕ НОҲИЯСИДА

ЯШОВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

Жазирама саратон палласида холодильниксиз яшашни тасаввур ҳам қилолмайсиз. Агар холодильнигингиз ишдан чиққан бўлса — сира хафа бўлманг.

Тошкентдаги «Рембиттехника» бош корхонасининг мутахассислари ҳар қандай носозликни тез фурсатда юқори сифатли қилиб бартараф этишади, шунингдек, бузилган кир ювиш машиналари ва чанг ютгичларни ҳам тезда тузатиб беришади.

Устахона манзили: Тошкент шаҳри, Б. Хмельницкий кўчаси, 85-уй.

Телефон: 55-76-45.

ЖУМҲУРИЯТ АГРОҚУРИЛИШ КОМПЛЕКСИДАГИ ДАВЛАТ, КООПЕРАТИВ КОРХОНАЛАРИ ВА ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Жумҳурият агросаноат комплексини ривожлантириш билан боғлиқ кечиктириб бўлмайдиган муҳим вазифаларни ҳал қилиш ва мақсадли биринчи ўриндаги дастурни амалга ошириш мақсадида

«ТОШКЕНТ» ТИЖОРАТ АГРОҚУРИЛИШ БАНКИ

БАРПО ЭТИЛДИ ВА ИШЛАБ ТУРИБДИ.

Банк — янгича йўсиндаги кредит муассасаси бўлиб, у корхоналар ва ташкилотларни иқтисодий ва ижтимоий ривожлантиришга, хўжалик ҳисоб-китоби асосларини жорий этиш ва пул муомаласини мустаҳкамлашга ҳар томонлама кўмаклашади.

Банк таъсисчилари — жумҳурият агроқурилиш комплекси таркибидаги давлат ва кооператив корхоналари ҳамда ташкилотларидир.

Банкнинг дастлабки пайтлардаги низом фонди 5,5 миллион сўм қилиб белгиланган. Тошкентдаги «Тошкент» тижорат агроқурилиш банкининг Низоми 1990 йил 26 февралда СССР Давлат банкида қайд этилган. Банк шартнома асосида қуйидагича фаолият билан шуғулланади: корхоналар ва ташкилотларни маблағ билан таъминлайди ва ҳисоб-китоб касса хизматини кўрсатади, корхоналарга уларнинг қаерда ҳисоб-китоб қилишидан қатъий назар вақтинчалик моддий ёрдам беради; савдо-воситачилик (факторининг) муомалаларини амалга оширади; молиявий-хўжалик фаолиятини таҳлил қилиш ва ўрганиш бўйича иқтисодий йўсиндаги хизматларни кўрсатади.

Айни пайтда, агроқурилиш банки, корхоналар ташкилотларнинг бекор турган пул-маблағларини шартнома асосида вақтинча сотиб олади.

Тошкентдаги «Тошкент» тижорат агроқурилиш банки хизматидан фойдаланинг.

Манзилимиз: 700025, Тошкент шаҳри, Б. Хмельницкий кўчаси, 79-уй. Телефон: 55-14-28.

«КВАНТ» ИЛМИЙ-ПЕДАГОГИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

олий ўқув юртларига киришга тайёрловчи пуллик қисқа муддатли тайёрлов курсларига

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Дарсларни ТошДУ, ТошПИ ва бошқа олий ўқув юртларининг профессор ва доцентлари олиб борадилар.

Маконимиз: 700095, Тошкент шаҳри, Студентлар шаҳарчаси, Тошкент давлат университети, математика факультети, А-511 хона, телефон 46-47-89.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА ҚАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗИ

«ПРОТЕЗИСТ» ЖУМҲУРИЯТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА

ГОСКОМТРУД УзССР

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

5, 6 разрядли қолип-модельерлари; 5, 6 разрядли протез-ортопедия буюмлари йиғувчи-чилангари ёки ана шу ихтисосни эгаллаш истагида бўлган чилангар; қуйидаги ихтисослар тайёрлаш учун шогирдлар: протезчи- сарроч, пойабзалчи; техника назорати бўлими муҳандиси, протезлаш бўйича протезчи, конструктор ёки ана шу ихтисосни эгаллаш истагида бўлган муҳандислар, ҳисобчи-тафтишчи.

Меҳнатга ҳақ тўлаш машинасозлик ва металлга ишлов бериш саноатидаги мавжуд амалдаги лавозим маошлари ва нарх-наволари бўйича амалга оширилади.

Барча муҳандис-техник ходимлар, хизматчилар ва ишчиларга амалдаги низомга кўра, ҳар кварталда ёки ҳар ойда пул мукофотлари, йил якунларига кўра эса — 13-ойлик ва кўп йил ишлаганлик учун ҳақ тўланади.

Ҳамза район аҳолини ишга жойлаштириш бўлимига — М. Ҳасанова кўчаси, 14-уйга мурожаат қилинсин.

ТОШКЕНТ оқшоми

(«Вечерний ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек ва рус тилларида мустақил чиқади.

Р. — 10159.
140.390 нусхада чоп этилади. **Индекс 64690. Д—2201.**
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.